

Ректор Казахского национального педагогического университета имени Абая Дархан БИЛЯЛОВ в интервью главному редактору газеты «Білімді ел – Образованная страна» рассказал о целях, задачах и перспективах педагогического вуза

стр. 4

Қызылордада «ORDA IDEAS» жобасы басталды. Өңірлік сарапшылар алаңының тікелей эфирі Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінің Студенттер сарайында өтті. Алғашқы шығарылым тақырыбы: «Интернет заманында кітап оқу өзектілігі өзгере ме?»

5 бет

«Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіптік одағының Түркістан облыстық ұйымы» ҚБ құрылғанына 10 айға жуықтады. Осы уақытта қандай жұмыстар атқарылды? Бірлестік төрағасы Жандос ШАЙДУЛЛАМЕН сұхбатта толығырақ

7 бет

www.bilimdinews.kz

БІЛІМДІ ЕЛ

ОБРАЗОВАННАЯ СТРАНА

Республикалық білімділік қоғамдық-саяси газеті

№43 (297)

сейсенбі

16 қараша 2021

Басылым 2014 ж.
маусымның 17-сінен
бастап жарық көреді

Газет Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің ақпараттық қолдауымен шығады

Изобретение молодого преподавателя

24-летняя преподавательница Атырауского университета нефти и газа имени С.Утебаева Асем ИМАНГАЛИЕВА изобрела новый вид строительного материала – серный цемент. Как отмечает ректор университета Гульзада ШАКУЛИКОВА, синергия образования, науки и бизнеса дает свои первые результаты в виде такого научного открытия.

Асем Имангалиева разработала отечественную продукцию из отходов серы Атырауского нефтеперерабатывающего завода. Проект «Разработка технологии получения серного цемента на основе серы АНПЗ и местного сырья» стал темой ее магистерской диссертации.

Над ней она работала в течение трех лет, проводила опасные эксперименты в лабораториях на базах Атырауского университета нефти и газа и Южно-Казахстанского государственного университета. Во время проведения химических

испытаний молодой специалист использовала серу и мазут АНПЗ, а также кварцевый песок. В итоге получила готовый продукт – серный цемент, который вполне можно использовать при строительстве любых объектов.

Как итог – ноу-хау атырауского преподавателя признали лучшим на недавнем областном конкурсе инновационных идей «Atyrau youth hackathon-2021».

По словам Асем Имангалиевой, серный цемент не имеет аналогов. Он отлично подходит при возведении мостов, при строи-

тельстве атомных и нефтяных заводов, так как наиболее устойчив к кислотной среде и влаге. Если обычный цемент с годами разрушается и крошится, то продукция атырауского исследователя при контакте с водой становится еще прочнее.

– В Казахстане нет ни одного предприятия, где производят продукцию из отходов серы. Поэтому местный завод вынужден экспортировать их в Китай. Серный цемент в мире применяется только в Объединенных Арабских Эмиратах. Но есть отличия в смеси, так

как состав нефти везде разный. Над своим проектом я буду работать и дальше и планирую защитить докторскую диссертацию по данной теме, – рассказала Асем Имангалиева.

Молодой технолог также думает о полномасштабном производстве серного цемента с нулевым отходом. Свою идею девушка хочет предложить на республиканском конкурсе инновационных идей, который пройдет в следующем году, где денежное вознаграждение составит как минимум 5 млн тенге.

Жазылу
ИНДЕКСІ
64603

«Қазпошта» АҚ барлық бөлімдерінде «Білімді ел – Образованная страна» газетіне 2022 жылға жазылу жалғасуда.

Во всех отделениях АО «Казпочта» продолжается подписка на 2022 год на газету «Білімді ел – Образованная страна».

сайтымыз : www.bilimdinews.kz

email: bilimdi_el@mail.ru

тел.: 8(7172) 254-770, 8(708)425-47-70, 8(701)512-42-50, 8(708)425-63-40

Информационный партнер – Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

МОН РК

На пьедестале Международной олимпиады по физике!

11 медалей завоевали казахстанские школьники на первой Международной олимпиаде по физике имени аль-Фергани. В копилке отечественной сборной 2 золотые, 6 серебряных и 3 бронзовые медали.

Олимпиада прошла в Узбекистане в городе Фергане с 8 по 13 ноября. В интеллектуальном конкурсе приняли участие около 130 школьников из 18 стран, в том числе из России, Азербайджана, Беларуси, Румынии и др.

Международная олимпиада по физике имени аль-Фергани проводилась в два этапа. Первый – письменные работы, второй – практические работы.

Имена победителей: Алишер Еркебаев, Нурдаулет Назарбай – золотые медали, Даниил Шатохин, Оразхан Хайдар, Динмухаммед Сапыбек, Ердаулет Нахып, Бернар Шамгонов, Диас Еспан

– серебряные медали, Бексултан Шарип, Аскар Касымов, Нуржан Хасенов – бронзовые медали. Школьники посвятили победу 30-летию независимости Казахстана.

«Конкуренция на олимпиаде была очень высокой, так как большинство участников занимают лидирующие позиции в рейтинге Международной олимпиады по физике (IPhO). Наши ребята показали блестящие результаты и достой-

но представили Казахстан на мировой арене. Сейчас Центр «Дарын» Министерства образования и науки работает над проведением олимпиад различных уровней для того, чтобы у наших школьников были все условия для участия в международных олимпиадах», – отметила председатель Комитета дошкольного и среднего образования Министерства образования и науки РК Гульмира Каримова.

Разработки ученых востребованы

14 научных разработок казахстанских ученых вышли на международный рынок и теперь экспортируются в такие страны, как Китай, Россия, Турция, Грузия, Чехия и Кыргызстан.

Все проекты были реализованы при поддержке Фонда науки Министерства образования и науки Республики Казахстан. Продажи превышают сотни миллионов тенге, от которых ученые имеют пассивный доход. Среди научных разработок – радиоизотоп кобальт-57, противогрибковый лекарственный препарат, биопрепараты для санации медицинских, пищевых и жилых помещений, напитки на основе молочной сыворотки, пробиотики и др.

«В эти дни Фонд науки отмечает свое 15-летие. За по-

следние два года профинансировано около 130 проектов. Фонд является оператором по грантовому финансированию проектов по коммерциализации результатов научной и научно-технической деятельности. На сегодня мы запустили 113 наукоемких производств, 14 из которых уже вышли на экспорт продукции. Создано около 1,5 тыс. рабочих мест. Заключено 45 лицензионных соглашений между авторами интеллектуальной собственности и предприятиями, использующими научные разработки», – отметил председатель правления Фонда науки МОН РК Арын Орсариев.

Учеными Института ядерной физики разработана новая технология недорогого производства радиоактивного изотопа кобальт-57. Этот продукт используется в ядерной медицине, для контроля качества работоспособности

медицинских томографов, при изготовлении приборов для научных исследований. Проект коммерциализован, по технологии отечественных ученых создано производство раствора изотопа кобальт-57 в промышленных объемах. Организованы поставки партии радиоизотопа в Россию.

При поддержке Фонда науки в стране также налажено производство уникальных генераторов, вырабатывающих ветровую и солнечную энергию.

«Установка не требует подключения внешнего электропитания и используется в качестве основного и резервного источника электропитания, а также позволяет решить проблему электроснабжения объектов, отдаленных от линии электропередач», – сообщил руководитель проекта Жамбулат Музбаев.

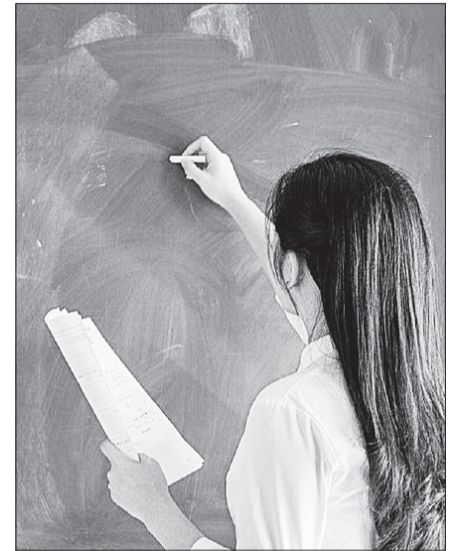
Ученые Института микробиологии и вирусологии разработали новый противогрибковый лекарственный препарат «Розеофунгин-АС». Мазь предназначена для лечения микозов кожи и уже доказала высокую эффективность. Преимуществом препарата является оригинальность состава, а также широкий спектр противогрибкового действия. Препарат вошел в перечень лекарств клинического протокола диагностики и лечения и в Казахстанский национальный лекарственный формуляр.

Количество педагогических вузов сокращается

С 86 до 50 сократилось число вузов, выпускающих педагогов. Осуществлен возврат 138 приложений к лицензиям по педагогическим направлениям. Напомним, ранее Глава государства поручил принять комплексные меры по обеспечению качества подготовки будущих педагогов.

За последние два года министерство предоставило вузам различные возможности для улучшения качества образовательных услуг. К примеру, с сентября этого года преподавателям вузов повысили заработную плату, законодательно разрешили привлекать к работе гораздо большее количество практикующих специалистов, являющихся профессионалами в своем деле. Кроме того, с начала года МОН РК разработано более 300 образовательных программ, которые адаптированы под современные запросы рынка труда. Вузам предоставлена академическая самостоятельность, введена система сертификации выпускников.

«Вопрос квалификации педагогов, которые в будущем будут работать с детьми, крайне важен для нас. Учеников в школах должны обучать профессионалы, любящие свое дело. Поэтому в этом вопросе действительно главное не количество, а качество работы вузов, выпускающих педагогов. Компромиссов и уступок быть не может. У нас есть вузы, которые осуществляют качественную подготовку будущих учителей. Тем не

менее, результаты проверок в некоторых вузах неутешительны и показывают, что не все университеты соответствуют предъявляемым требованиям. Министерство дает время для того, чтобы качество образовательных услуг было приведено в соответствие с требованиями. В случае, если вуз не проводит работу по улучшению качества, мы принимаем более жесткие меры, а именно лишаем лицензии. К примеру, теперь у нас меньше вузов, которые будут выпускать педагогов. Но зато их будут готовить более конкурентоспособные вузы. Со временем это даст положительный эффект», – отметила председатель Комитета по обеспечению качества в сфере образования и науки МОН РК Гулзат Кобенова.

Поощрение студентов-волонтеров

Система материального поощрения студентов-волонтеров внедрена в Казахстане. Теперь обучающиеся, которые активно занимаются волонтерской деятельностью, получают денежное вознаграждение за свой труд и старания. Также им может быть произведен зачет академических кредитов. Соответствующие нормы внедрены Министерством образования и науки РК.

Такое решение предназначено для увеличения числа активных студентов, занимающихся общественно значимой деятельностью. Например, такой как помощь нуждающимся, реализация различных социальных проектов и др.

«Министерство уделяет особое внимание инициативам молодежи и поддерживает их начинания. К примеру, теперь за 20 часов волонтерской деятельности студентам предоставляется кредит в виде

ваучера. Он позволяет произвести зачет двух академических кредитов (часов) в вузе/организации образования, где обучается студент. Также он получит единовременную денежную выплату в размере 20 000 тенге. Если студент отработал 50 часов, то ему произведут зачет пяти академических кредитов (часов) и выплатят 50 000 тенге», – сообщил председатель правления АО «Финансовый центр» МОН РК Аскар Ибраимов.

Отметим, что выплаты студентам-волонтерам предусмотрены за репетиторство по обучению языкам и компьютерной грамотности, за работу с детьми с особыми образовательными потребностями, за организацию дворовых и спортивных клубов, за социальную работу с детьми, престарелыми и людьми с ограниченными возможностями, за деятельность по охране окружающей среды и другое.

Внедрение системы поощрений студентов-волонтеров является одним из стимулов для развития социальной ответственности молодежи и продвижения волонтерского движения в Казахстане.

МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

Семья, школа и сообщество: думаем и действуем в интересах ребенка

В столице состоялась XII международная научно-практическая конференция NIS «Семья, школа и сообщество: думаем и действуем в интересах ребенка». Онлайн-площадка собрала мировых экспертов в сфере образования, которые проанализировали актуальные вопросы обучения и воспитания детей, справедливое оценивание, профессиональное развитие педагогов и формирование лидерства, содержание и цифровизацию образования.

На конференцию зарегистрировались 12 тысяч участников из 20 стран, а также представители ОЭСР, ООН, ЮНИСЕФ. Всего за два дня были проведены четыре пленарных и 38 секционных заседаний, мастер-классов.

Открывая конференцию, президент АОО «Назарбаев Университет», председатель попечительского совета АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» Шигео Катсу особо отметил миссию NU и NIS в казахстанском образовании.

— Пандемия навсегда изменила мировую систему образования, и сегодня мы все продолжаем работать над уроками пандемии. Но среди самых главных — это видеть и понимать индивидуальность учеников и студентов, культивировать их креативность, — подчеркнул Шигео Катсу.

В ходе пленарного заседания заместитель председателя правления АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» Светлана Испушинова проанализировала трансформацию обучения в режиме реального времени.

— За два года, прошедших со времени нашей последней конференции, стало очевидным, что умение объединяться, обсуждать сложные темы и вместе пытаться найти выход является чрезвычайно необходимой для системы образования, — подчеркнула Светлана Багитовна.

Главный акцент в своем докладе она сделала на четырех основных компонентах школьного успеха: благоприятный школьный климат, продуктивные стратегии обучения, социальное и эмоциональное развитие, система индивидуальной поддержки.

Директор Департамента по образованию Организации экономического сотрудничества и развития Андреас Шляйхер представил прогноз будущего образования в мире и несколько его сценариев, в том числе и внедрение в учебный процесс роботов-репетиторов. Однако эксперт подчеркнул, что неизменной остается приоритетная роль учителя в школе.

— Успех в образовании сегодня не измеряется воспроизведением знаний. Сейчас акцент делается на анализ полученных знаний и их применение для решения новых задач. В современных реалиях учителя должны осознать, что глубокое понимание становится важнее, чем просто знание, которое можно получить через google поиск, и, соответственно, пересмотреть свое видение преподавания.

Аналитика и возможности искусственного интеллекта помогут педагогам в понимании и структурировании самого процесса обучения и его индивидуализации, — считает Андреас Шляйхер.

Около тысячи учителей казахстанских школ подключились к онлайн-сессии по исследованию урока Lesson study, где на примере одного кейс-урока провели анализ основных критериев исследования с ракурсов преподавателя и ученика.

Профессор японского университета Чукё Хироюки Куно оценил результаты наблюдения казахстанских учителей и поделился своими рекомендациями как по проведению исследования, так в целом по профессиональному развитию педагогов:

— Я наблюдал за уроком и вижу, что ученики очень любознательные, эмоциональные, и с ними легко проводить урок-исследование. В число критериев исследования я бы добавил категорию коммуникации как между учителем и учениками, так и конкретно между учениками тоже.

В рамках сессии участникам конференции был продемонстрирован фильм «Lesson Study

Kazakhstan», подготовленный Центром педагогического мастерства.

— Мы видим, что в нашей республике проект набирает большие обороты, учителя развивают свои исследовательские навыки, повышается количество как региональных исследований, так и международных, — отметила Юлия Мельникова из ЦПМ.

Директор Центра CHENINE Университета Оттавы Энди Харгривз представил свой метод повышения по вовлеченности учеников в урок и рассказал о трех мифах.

— Первый миф — информация, представленная во время урока, не обязательно должна быть актуальной. Второй миф — ученик может потерять вовлеченность или изменить фокус, если будет пользоваться гаджетами. Кроме того, быть постоянно интересным и увлекательным — тоже миф, — перечислил эксперт.

Во время мастер-класса профессор Харгривз также рассказал о книге «5 путей вовлеченности студентов», которую он написал в соавторстве с Деннисом Ширли. Согласно их исследованию, три наиболее важных аспекта, на ко-

торых нужно сосредоточиться на уроке, — цель и смысл, творчество и чудо, последовательность и актуальность.

Мягкие навыки, личностный успех и другие некогнитивные навыки отметила важными вопросами в образовании руководитель отдела по разработке прототипов для педагогических измерений Cito Lab Роми Нордхоф.

— Сотни названий, определенных некогнитивным навыкам: мягкие навыки, личностный успех, индивидуальная модель поведения, навыки 21 века, черты характера и так далее. Их сложно оценить, потому что эти навыки довольно скрытые, проявляются в конкретных ситуациях, — сказала Роми Нордхоф.

По ее словам, в образовательной программе некогнитивным навыкам уделяется все больше внимания, это объясняется тем фактом, что они будут востребованы в будущих профессиях.

Касаясь вопроса Blended Learning (смешанного обучения), время черного мела и белой доски прошло, уверен Джонатан Бишоп, руководитель и исполнительный директор Comerstone Academy Trust.

В прямом эфире из Англии эксперт подключил к международной конференции учеников 6 классов. Джонатан Бишоп провел пресс-квиз по своей школе и продемонстрировал, как используют цифровые технологии в классах.

— Цифровые технологии — факт нашей жизни. И он не подлежит отмене. Мы должны дать нашим детям максимум доступа к цифровым технологиям, чтобы они сумели реализовать свой потенциал. Экспериментировать, учиться на своих ошибках, становиться целеустремленными и энергичными учениками. Мы тысячелетиями говорили о черной доске и белом меле, это время прошло, сегодня нужно инвестировать в оборудование, — выразил свою точку зрения Джонатан Бишоп.

Вопросы о новой роли школы, персонализированном подходе к каждому и сотрудничестве с родителями проанализировал один из востребованных авторов в Intellectual Podcast, депутат Вильнюсского городского Совета Дарюс Раджавичюс.

— Смешанное обучение выходит за рамки использования индивидуальных компьютеров и высокотехнологичных устройств. Смешанное обучение использует интернет как принцип рычага Архимеда, чтобы предоставить

каждому ученику персонализированный опыт обучения.

Спикер поделился концепцией открытой школы как сердца общины, где школа перестает быть местом образовательного процесса, а становится ХАБ-лабораторией, центром для командных проектов. Меняется и роль учителей, они становятся наставниками и советниками, а не только источниками знаний.

Из Соединенных Штатов Америки к конференции подключился Игал Розэн, директор разработки PISA в области креативного мышления, научный сотрудник Гарвардской высшей школы педагогических наук.

— В традиционной методике обучения учитель, как правило, ждет одного правильного ответа от учащихся. Креативное мышление предполагает, чтобы ребенок придумал три-четыре решения проблемы, каждое из которых адекватно соотносится с поставленной задачей, — отметил эксперт.

В свою очередь, культуролог, музыкант, писатель из Швеции Михаил Казиник убежден, что музыка, юмор и парадоксальное мышление должны присутствовать в каждой школе:

— Смех — это перезагрузка для ученика, чтобы не уставать от урока. Чувство юмора — показатель высочайшего интеллекта у Homo sapiens, — уверен Михаил Казиник.

Руководитель компании M.J. Gallagher and Associates, советник Министерства образования австралийского штата Виктория Мэри Жан Галлахер призвала участников конференции сохранить в себе то вдохновение и поделиться им с коллегами, чтобы внедрять в школах успешные тренды мирового образовательного процесса.

— Успешность любой школы держится на трех факторах: мастерство учителя, благополучие и равноправие. Главный акцент в оптимизации школы я делаю на командной работе, когда каждый вовлеченный в процесс владеет чейндж-менеджментом и внедряет его, чувствуя личную ответственность за изменения, — уверена эксперт.

Эстер Войджитски, автор знаменитого бестселлера «The Woj Way. Как воспитать успешного человека», считает, что учителям нужно трансформироваться от «мудрецов у доски» к фасилитаторам, обеспечивающим успешное групповое сотрудничество и разбивающим комплексы.

Главными достижениями Эстер Войджитски называют преподавание в Пало-Альто, изменившее жизни многих детей, вдохновляющее сотрудничество с легендарными личностями Силиконовой долины, в первую очередь со Стивом Джобсом, и воспитание трех успешных дочерей.

За время работы конференции на электронную почту и мобильное приложение NIS поступили 14 тысяч сообщений и комментариев. Даже в онлайн-формате конференция вызвала широкий резонанс и обращения неравнодушных педагогов и родителей не только Казахстана, но и стран ближнего и дальнего зарубежья.

ИНТЕРВЬЮ

Дархан Билялов: «Наши выпускники, будущие педагоги, должны идти на шаг впереди»

Ректор Казахского национального педагогического университета имени Абая Дархан БИЛЯЛОВ дал интервью газете «Білімді ел – Образованная страна». В своем кабинете в непринужденной обстановке он рассказал о главной цели и задачах возглавляемого им вуза, поделился мыслями о роли современного учителя и дал несколько советов нашей редакции, какие рубрики и темы в газете были бы интересны нашим педагогам.

– Дархан Нурланович, мне очень приятно приехать в ваш замечательный университет – старейший вуз страны. Вы возглавили его недавно. Скажите, какая у вас самая главная цель в деле подготовки специалистов для сферы образования Казахстана?

– Думаю, здесь нет какой-то моей личной цели. Есть цель нашего университета, его коллектива. Есть определенная миссия: мы готовим педагогов, превосходящих требования рынка труда, использующих инновации в педагогике. Мне нравится высказывание Джона Дьюи, известного американского педагога начала XX века: «Если мы сегодня будем учить наших детей так же, как учили их вчера, то мы лишаем их завтра». И в этом плане, я думаю, наш университет, являясь флагманом педагогического образования, должен смотреть в будущее. Соответственно, наши выпускники должны быть готовы не только к сегодняшнему дню, а быть на шаг впереди – думать, что будет завтра, через пять лет. То есть мы должны давать такие знания, которые нужны системе образования, чтобы вовлечь наших детей в образовательный процесс.

– Недавно вы заключили меморандум о сотрудничестве с Управлением образования г. Алматы. С чем это связано и в чем его важность?

– К меморандумам у людей бывают разные отношения, кто-то говорит, что это не имеющий большого значения документ. В нашем случае, в особенности с Управлением образования Алматы, это очень важный документ в том смысле, что сотрудничество есть, оно было исторически, и оно будет. В первую очередь это главный работодатель наших студентов. Есть, например, кафедры нашего вуза, которые открыты в школах города и в Алматинской области. Конечно, многие из наших выпускников идут работать учителями в школы Алматы. Также они трудятся по всей стране, очень много наших выпускников в западных регионах.

Формализация определенная тоже нужна. Мы определили новые направления дальнейшей работы, переговорили по некоторым конкретным проектам, которые хотели бы реализовывать с наи-

большей эффективностью. И есть такие злободневные темы, по которым необходимо закрывать определенные пробелы в знаниях студентов.

– Дархан Нурланович, скажите, пожалуйста, что нужно сделать, чтобы из стен педагогических вузов выходили нормально подготовленные учителя?

– Я думаю, что мы готовим хороших учителей. Abai University – это университет инноваторов. Если в целом, конечно, необходима тесная связь с практикой. Одно из стратегических направлений – это вовлеченность университета в процессы развития образования, тесная работа со школами, управлениями образования, с другими подведомственными организациями МОН РК. В том числе и с частными школами, поскольку, когда мы говорим о школах, стандартно имеем в виду государственные. Сейчас идет бум частных школ, в рамках государственно-частного партнерства это все развивается. Большое количество предпринимателей появилось и в образовании. То есть мы стараемся взаимодействовать с разными игроками.

Считаю, что педагогический вуз должен очень активно работать со школами и не должен ограничиваться тем, что отправлять студентов на практику. Здесь должно быть более широкое взаимодействие, методологическая поддержка, где-то совместное исследование, предвосхищение требований рынка труда, например, какой сегодня нужен учитель школе.

Второе, конечно, наш выпускник должен быть хорошо подготовлен к будущей работе. Вот он пришел, в первый день ему дали 5 «В» класс, и он готов преподавать. Этого ждать, считаю, нельзя. Но здесь многообещающей является именно такая практическая компонента. Как

пример, в нашем вузе с 2019 года реализуются элементы дуального обучения, то есть непрерывная практика с 1 курса. А на четвертом курсе наши студенты основное время находятся на практике.

По результатам прошлого года 297 четверокурсников, примерно каждый пятый, уже был трудоустроен к моменту окончания обучения. Ему сказали, ты нам нравишься, мы с тобой работали целый год. И в этом плане такие инновационные идеи должны иметь место быть. Важно привлечение учителей к передаче своего профессионального опыта будущим коллегам. Каким бы великим ни был профессор, который несколько лет не видел, как выглядит класс, как выглядят пятиклассники сегодня, ему нужно быть в курсе всех последних событий.

– Дархан Нурланович, приятно было услышать, что вы очень позитивно отзывались о газете «Білімді ел – Образованная страна». И мне очень важно узнать мнение ректора вуза, готовящего педагогические кадры, какие рубрики нужны, чтобы газета стала более насыщенной, интересной и полезной?

– Я могу долго говорить о том, насколько «Білімді ел – Образованная страна» действительно хороший, высококачественный источник своевременного и качественного контента. Во время нашей беседы родилась идея, что было бы хорошо, если появится колонка, которая позволит начинающим учителям задавать какие-то конкретные вопросы по своей деятельности. Можно ее назвать «Колонка ментора» или «Вопросы наставнику». Ведь есть много опытных учителей, которые готовы поделиться своими знаниями. И чтобы сформировать этот комьюнити практиков, важно дать возможность начинающим учителям получить обратную связь, пусть даже анонимно. К при-

меру, у меня есть проблемный ребенок, ведет себя плохо, какие есть подходы? Вы можете спросить у профессора нашего университета или специалиста центра «Өрлеу», которые доходчиво объяснили бы: я на твоём месте вот так и так бы поступил. Это привлекло бы к газете больше молодых читателей.

– Замечательная идея! С нового года начнем ее реализовывать, и это будет практически наш авторский проект, где будем обращаться иногда за ответами именно к вашим преподавателям.

– Спасибо. У нас есть преподаватели, которые готовы делиться своим опытом. Среди молодых читателей газеты есть наши студенты, им было бы полезно видеть role models – какие-то кейсы и личности, которые своим трудом добились высот и в педагогике, и в предпринимательстве в сфере образования. Им нужно показать, что есть разные способы применения своих умений и знаний. Далеко ходить не будем. Вот у меня студенты, когда я преподавал в Назарбаев Университете, проявляли себя в первые же годы учебы: у кого-то был свой ютуб-канал с большим количеством подписчиков, и он мог вполне получать заработную плату от своего увлечения. Кто-то открыл канал по обучению английскому языку. Такие интересные проекты должны показывать, что если у тебя не получилось найти работу в качестве учителя, то есть и другие пути для применения полученных знаний. Главное – не останавливаться, развиваться.

– Спасибо, Дархан Нурланович! Это очень приятно, это окрыляет. Девиз нашей газеты: мы издаемся с огромной любовью!

Беседовала Ляззат ТУРКЕСТАНОВА

РУХАНИ БАҒЫЛЫҚ

Қызылордада «ORDA IDEAS» жобасы басталды

«ORDA IDEAS» – Kun.kz диалог платформасы мен Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінің бірлескен жобасы. Жоба аясында «ORDA IDEAS» өңірлік сарапшылар алаңы құрылып, тікелей эфир Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінің Студенттер сарайында өтті.

Өңірлік сарапшылар алаңының алғашқы шығарылымы Білім және ғылым министрі Асхат Аймағамбетовтың «Оқуға құштар мектеп – оқуға құштар ұлт» жобасын негізге ала отырып, «Интернет заманында кітап оқу өзектілігі өзгерме?» тақырыбында өткізілді. Елге белгілі тұлғалар қоғамдағы маңызды мәселені талқыға салып, шешу жолдарын қарастырды.

Қазақстанның мемлекет және қоғам қайраткері, Kun.kz диалог платформасының модераторы Мұрат Әбенев жоба барысында кітаптың құндылығы, елімізде осы бағытта атқарылған жұмыстар, шетел практикасы туралы сөз қозғап, білімді ұрпақ – ұлттың жарқын болашағы екенін жеткізді.

– Қазіргі жастардың кітапқа деген қызығушылығын арттыру – үлкен мәселе. Бірақ оны біржақты шеше алмаймыз. Қоғамдағы әр азамат бірлесіп шешу жолын қарастырғанда ғана нәтижеге жетуіміз мүмкін. Кітап оқу – бәсекеге қабілетті болудың негізі. Ел болашағы, оның жан-жақты дамуы білімді, сауатты адамдардың қолында, – деді Мұрат Әбенев.

Тікелей эфирде Қызылорда облыстық мәслихат хатшысы Наурызбай Байқадамов, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінің басқарма төрағасы – ректоры Бейбіткүл Кәрімова, Қызылорда облыстық білім басқармасының басшысы Ақзира Қасымова, Қызылорда облыстық кәсіпкерлер палатасының директоры Ғалымбек Жақсылықов ел тұрғындарының кітап оқуға деген қызығушылығын арттыру, кітап оқу дағдысын қалыптастыру бағытында ұсыныс, пікірлерін айтты.

– Артық білім деген болмайды. Бірақ артық ақпарат, пайдасыз

білімнен гөрі керек білімді алу жолында еңбектенген дұрыс. Көп кітап оқыған адамнан емес, қажетін саралап, керегіне жарата алған, шығарманың негізгі ойын түсінген адамның кеңесіне жүгінгенді жөн санаймын, – деді Наурызбай Байқадамов.

Эфирге ҚР Білім және ғылым вице-министрі Қуаныш Ергалиев, Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі жастар және отбасы істері комитетінің төрағасы Шахмардан Байманов, Әлем чемпионы, жастардың мотиваторы Илья Ильин онлайн қатысып, өз пікірлерін білдірді.

Сондай-ақ жобаға облыстық мәслихат депутаты, «Қазпошта» АҚ Қызылорда облыстық филиалының директоры Аида Абибуллаева, Ө.Тәжібаев атындағы облыстық әмбебап ғылыми кітапханасының директоры Нұрлыбек

Мыңжас, айтыс ақтангері, қалалық мәдениет және тілдерді дамыту бөлімінің басшысы Мұхтар Ниязов, С.Лапин атындағы №261 орта мектеп директоры Қарлығаш Әбдірахманова, Қызылорда облыстық кәсіпкерлер палатасының бөлім басшысы Жасұлан Серіков, заңгер Мейірбек Даубалаев, №235 орта мектептің мұғалімі Уалихан Файзуллаев, рекрутинг орталығының жетекшісі Жандос Оразмаханов эксперт ретінде қатысып, тың идеяларын ортаға салды.

Көрермендер «ORDA IDEAS» жобасын Facebook әлеуметтік желісі мен Youtube бейнехостингінде тікелей эфирде тамашалап, жазбаша сауалдарын жолдады.

Айта кету керек, Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінде кітап пен ғылыми әдебиет қоры жиі толықтырылып, интернет ресурстар қолжетімділігі жылдан-жылға артып келеді. Ғылыми кітапхананың жалпы қоры 2 млн 118 мың 674 дананы құрайды. Негізгі білім беру бағдарламаларын жаңа басылымдармен, оқу және ғылыми әдебиеттермен қамтамасыз ету мақсатында республикалық және шетелдік баспалармен жұмыс жүргізіледі. 2020-2021 оқу жылында 5388 дана оқу құралы мен ғылыми әдебиет сатып алынды.

Ғылыми кітапхана ҚР Білім және ғылым министрлігінің ұлттық

жазылымы бойынша «Scopus/ Sciencedirect» және «Web of Science» халықаралық деректер қорына қол жеткізе алады, сондай-ақ отандық ақпараттық ресурстардың деректер базаларын да пайдаланады.

– Университет кітапханасын заманауи кітаптармен қамтамасыз ету маңызды. Қазіргі таңда ғылыми еңбек, көркем әдебиеттердің электронды нұсқасының болуына ерекше көңіл бөлу-деміз. Біріншіден, электронды кітаптар қолжетімді. Екіншіден, білім алушылар оны кез келген уақытта пайдалана алатындықтан ыңғайлы. Бүгінде студенттерге «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» жобасы бойынша жарық көрген кітаптарды оқуға барлық мүмкіндіктер жасалды. Шетелдік кітаптарға келер бол-

сақ, былтыр университетте корей бұрышы ашылды. Онда Корейда шыққан ағылшын және корей тіліндегі кітаптар қойылды, – деді Бейбіткүл Кәрімова.

Сондай-ақ биыл қазанның 1-інен бастап республикалық жоғары оқу орындары арасындағы электрондық кітапханамен, «ALEM BOOK» электронды кітапханасымен 5 жылға шарт жасалды. Ал цифрлық кітапхана қалыптастыру және университеттің электрондық кітапханасын дамыту мақсатында «МегаПро» автоматтандырылған интеграцияланған кітапхана жүйесі сатып алынды. «МегаПРО» бағдарламасында университет кітапханаларына қажетті модульдер бар. Студенттер бағдарлама арқылы оқу процесіне қажетті әдебиеттерді сұрай алады.

Қызылордада алғаш рет «ORDA IDEAS» өңірлік сарапшылар алаңының өткізілуіне қалалық мәслихат депутаттары, «Қызылорда жарығы» холдингінің коммерциялық директоры Дархан Көшербаев, «Dalatex» тігін фабрикасының директоры Ділухаммед Абизов, «Нұр-Назар» ЖШС директоры Ердос Әбдісаттаров демеушілік жасады. Айта кету керек, жоба алдағы уақытта да жүзеге асып, сарапшылар алаңында өзекті тақырыптар талқыланып болады.

Қорқыт ата атындағы
Қызылорда университетінің
медиа орталығы

ЕЛОРДА БІЛІМІ

«Білімді ел – Образованная страна» республикалық газетінің редакциясы Нұр-Сұлтан қаласының Білім саласында сапаны қамтамасыз ету департаментінің білім беру қызметтерінің жоғары сапасын қамтамасыз ету мақсатында Білім басқармасымен бірлесе отырып, апталық басылым мен www.bilimdinews.kz ақпараттық сайтында

«Елорда білімі – Столичное образование» рубрикасын ашқандығын назарыңызға салады.

Жаңа жоба аясында Нұр-Сұлтан қаласының Білім саласында сапаны қамтамасыз ету департаменті қала әкімдігінің Білім беруді жаңғырту орталығымен бірлесіп елорда педагогтерінің қашықтан оқыту технологиясы бойынша өткізген бейнесабақтарын, өзекті мақалаларды, сондай-ақ білім саласына қатысты өзге де ақпараттарды іріктеп, газет бетіне және сайтқа жариялауда.

Осы бастаманы ілгері дамытуға үлес қосқан білікті мамандар мақаласының кезекті топтамасын назарларыңызға ұсынамыз. Сонымен қатар «Елорда білімі – Столичное образование» рубрикасы көздеген мақсаттарға жетуде жергілікті білім ордалары мен ұстаздар қауымы және ата-аналар тарапынан қолдау табатынына және педагогтерді тиімді ақпараттармен қамтамасыз етуде тәжірибе алмасудың әдістемелік алаңы болатынына сенеміз.

Экологиялық тәрбие – өзекті мәселе

Экология мәселесінің біздің заманымызда өзектілігі жоғары. Статистикаға сүйенер болсақ, 2018 жылы Қазақстан табиғаттың экологиялық жағдайы бойынша әлемдік рейтингте 101-орын алыпты. Тек экологиялық дүниетаным, адамдардың экологиялық мәдениеті ғана ғаламшарды және адамзатты қазіргі өмірдегі апаттық жағдайдан алып шығуы мүмкін.

Есмағзам ИСМУХАНОВ,
№54 мектеп-лицей директоры,
Нұр-Сұлтан қаласы

Аталған жағдайдан шығу жолында оқушыларға экологиялық тәрбие беру міндеті бұл күндері басты назарда. Осы орайда Қазақстанның Нұр-Сұлтан, Теміртау, Семей, Шымкент қалаларында «Оператор ӨКМ» ЖШС-ның, қала әкімдіктерінің, елордалық Білім беруді жаңғырту орталығының қолдауымен мектептер арасында көшбасшыларды анықтау мақсатында «Эко Асар – игі істер марафоны» шарасы жалғасын табауда. Осы шараға экологиялық мәдениетті қалыптастыру мақсатында №54 мектеп-лицейі үш жыл қатарынан «Менің эко-мектебім» байқауына қатысып келеді. Байқау білім беру ұйымдарының, ата-аналар мен шағын аудан

тұрғындарының қатысуымен төмен көміртекті даму стратегиясын дайындау және іске асыру, жасөспірімдерге экологиялық білім беру мақсатын көздейді.

Өткен оқу жылында аталған байқауда мектебіміз қала мектептері арасында ҚТҚ (ТБО) өткізу нәтижесінде бірінші орын алып, 100 мың теңгелік сертификатқа ие болды. Осы сертификат есебінен 2021-2022 оқу жылында «Bookchallenge» кітап оқу байқауының екі жеңімпазына велосипед, кітапханаға көркем шығармалар алынды, мектеп алдын гүлдендіруге 300 көшет гүл отырғызылды, ҚТҚ нәтижесінде 1 оқушыға ноутбук сыйға берілді және «Clean City NC» компаниясының пластикке, қағазға арналған арнайы қоқыс жәшіктері қойылды. Сондай-ақ экодезандар мектеп айналасына гүл егіп, көгалдандыруға ат салысты. Эко-квесттер өткізіліп, экологиялық айлықтар мен сенбіліктерде ағаштар егілді.

Жалпы экологиялық мәдениет қоқысты сұрыптаудан басталады. Қараша айының 8-і мен желтоқсанның 22-сі аралығында 5-сыныптармен бірге 100 оқушы отбасымен «Сарыға таста!» жобасына қатысып отырмыз. Жоба серіктестері – «Оператор ӨКМ» ЖШС, Нұр-Сұлтан қаласы Білім беруді жаңғырту орталығы, «Радуга» және «Clean City NC» компаниялары, «Жас Ұлан» балалар мен жасөспірімдер ұйымы. Жобаның мақсаты – қоқысты сұрыптап тастау мәдениетін қалыптастыру. Оқушы бойына экологиялық мәдениетті қалыптастыру өте маңызды.

Бүгінде болашақ әлемнің экологиялық қауіпсіздігінің негізін қалау мәселесі бірінші орында тұр. Осы ретте экологиялық тәрбие беру басымдыққа ие болып отыр. Дамыған елдердің кейбірін алып қарасақ, қоқысты сатып алуға дайын, ал бізде қоқысты сұрыптап тастау мәдениеті төмендеу. Сондықтан да бүгінгі ұрпақтың экологиялық мәдениеттілігін жетілдіре отырып, баланың табиғатқа деген көзқарасы мен күнделікті экоәдеттерін дамытуымыз керек. Осы орайда су, энергия және қоршаған ортаны құрметтеу, тіршілік көздерін үнемдеу арқылы елімізде, яғни қоғамның экологиялық таза өлкеде өмір сүруіне бейімделуге шақырамыз.

Білім берудегі басты менеджмент

Мектеп директорының басқару әрекеті көп қырлы, кең ауқымды және жұмыс барысында көптеген ғылыми пәндердің қағидалары мен нәтижелері басшылыққа алынады. Алайда мектепті басқару әрекетінің ең негізгі, маңызды ғылыми өзегі – білім беруді басқару теориясының ішіне кіретін, мектепшілік басқару теориясы немесе мектеп менеджменті саналады.

Мәди СЕРІҚҰЛЫ,
№63 мектеп-гимназия директоры,
Нұр-Сұлтан қаласы

Білім және ғылым министрі Асхат Аймағамбетов facebook әлеуметтік желісіндегі парақшасында мектепті басқару туралы озық ойларымен бөлісіп: «Тиімді менеджменттің нәтижесінде мектепте кәсіби ұжым мен оқуға арналған қолайлы орта құрылады», – деген болатын. Қазіргі таңдағы басты мақсатымыз – «тиімді менеджмент» болу.

Білімді басқарудың түбегейлі жаңғыртылуы басшылар әрекетінің де жаңаруын талап ететінін түсіндім. Осыған орай білім беруді басқарудың көп деңгейлі жүйесінде әлеуметтік-экономикалық, педагогикалық өзгерістер мен жаңартуларды қолдай

отырып, педагогтердің еңбегін үйлестіруді, бағыттауды, оларды талпындырып, ынталандырып отыруды қолға алдым. Осы әрекеттер арқылы білімнің сапасын арттыруға ықпал еттім.

Сабақта қойылатын SMART мақсаттар, 7 модульді тиімді ықпалдастыру, оқушылардың көшбасшылығын және ғылыми қоғам жұмысын іске асыру жолдарын дамыту – білім беру саласында жылдар бойы жүзеге асып келеді. Біз осы үрдісті одан әрі жалғастырып, білім саласын заман ағымына сай жаңартуымыз, дамытуымыз керек. Қазіргі уақытта оқушыны білім кеңістігіне жетелей отырып, өмірде саналы, білімді тұлға болып қалыптасуы үшін мектеп миссиясын «Ұлттық құндылықтарды бойына сіңірген, өзгерістерге бейім, IT құзыретті, адал ұрпақ тәрбиелеу» деп атадық. Осы миссия төңірегінде мақсатқа жетуге бағытталған шараларды ұйымдастырамыз.

Жеке тұлғаның дамуына барлық мүмкіндіктер жасалған. Басшылар мен мұғалімдер тарапынан берілетін мотивациялар біздің ішкі ортамызды және ұйымымызды дамытып келеді. Оқу кабинеттері заманауи тұрғыда жабдықталып, білім беру процесіне қатысушыларға психологиялық-педагогикалық жағдай жасалған.

Ең басты мақсатым: адамдарды сыйлау, оған сенім арту; оларды жеке тұлға ретінде бағалай білу; ынтымақтастық орнауға жағдай жасау, басқарудан қарым-қатынасқа көшу; педагогке қолдау білдіріп, үздіксіз кәсіптік білімін көтеру және педагогтің жұмысын бағалау.

Негізгі ұстанымым: адамның жеке басын, беделін құрметтеу және құқығы мен мүмкіндіктерін мойындау болып табылады.

«Айтушы ақылды болса, тыңдаушы дана болады» деген халық даналығын басты бағытымыз етіп, ұжыммен бірлесіп отырып, егемен еліміздің болашағы – жас жеткіншектерді оқытып-тәрбиелеуде, яғни сапалы білім беру қызметін көрсету жолындағы жүйелі жоспарымыздың жетістіктері мол болсын демекпін.

Школьный менеджмент: эффективное управление и качественное образование

В последнее время, учитывая интеграцию Казахстана в международное образовательное пространство, актуальными становятся вопросы управления средней школой в современных условиях.

Асылбек БУКУШЕВ,
директор школы-лицея №62
г. Нур-Сұлтан

Казахстан определил развитие системы образования в качестве приоритетной задачи для обеспечения долгосрочного экономического развития республики. Сегодня государство уделяет особое внимание развитию образования как основного индикатора человеческого развития страны, поскольку важнейшая наша цель – это воспитание казахстанцев новой формации и превращение Казахстана в страну с конкурентоспособным человеческим капиталом.

Школа стала полноправным участником рыночных отношений, что меняет подходы к ее управлению. Актуальными становятся наличие стратегии развития, эффективность функционирования на рынке образовательных услуг, освоение современных технологий и внедрение передовых методик управления человеческими ресурсами.

Основными направлениями развития

школьного менеджмента являются адаптация школы к происходящим изменениям в стране и обществе через профилизацию школ, активное внедрение в практику работы учителей информационных технологий. Важное значение имеет формирование нового менталитета у педагогов в трудовой деятельности. Современный учитель должен идти впереди молодого поколения и иметь навыки работы с информационными технологиями.

Необходимо менять фокус системы образования на методологию работы с информацией, а не на ее зубрежку. Со школы нужно учить детей работать с информацией, потому что, будучи взрослыми людьми, поступая на различные должности и выполняя определенные функции, они будут сталкиваться с разнообразным спектром информации. И здесь они просто должны будут уметь работать с этой информацией, уметь ее обрабатывать, усваивать, перенаправлять, реформировать и пускать дальше.

Мы видим то, что есть успешные кейсы современных школ, которые могут рассмат-

риваться как пример. Есть управленческий опыт, который изучается в Институте повышения квалификации учителей. Тем не менее проблемы с менеджментом есть.

Необходимость обращения к проблематике управления в сфере образования актуализирует еще и тот факт, что глобальные трансформации, осуществляемые в Казахстане, помимо вполне очевидных позитивов, детерминировали и ряд кризисных явлений, затронувших, по существу, все сферы общественной жизни, в том числе и вопросы управления. При этом решение проблем управления в сфере образования является необходимым условием становления и развития нынешней системы образования в качестве социального института, адекватного насущным потребностям современного общества.

Мы привыкли считать, что государство – заказчик, а школа – исполнитель. На самом деле государство – посредник, общество – заказчик, поэтому преобразование без участия общества невозможно.

КЕЛЕЛІ ӘНГІМЕ

Басты бағытымыз – еңбек адамын қорғау

ҚР Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы ТОҚАЕВ: «Кәсіподақтар – еңбек адамының құқықтарын қорғау, оның лайықты тұрмыс сапасы мен жұмыс жағдайын қамтамасыз ету жолында мәртебелі миссия атқаратын аса маңызды заманауи қоғамдық институттың бірі, – деп, әділетті әлеуметтік мемлекет құру үшін кәсіподақ қызметінің нысандары мен әдістерін үнемі жетілдіріп, әлемде болып жатқан өзгерістерге орай, тиімді іс-қимыл стратегияларын әзірлеу міндетін жүктеді. Осы және өзге міндеттерді орындау барысында «Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіптік одағының Түркістан облыстық ұйымы» қоғамдық бірлестігі қандай жұмыстарды атқаруда. Бірлестік төрағасы Жандос ШАЙДУЛЛАМЕН сұхбатта толығырақ.

– Әңгіменің әлқиссасын, оқырмандарға кеңінен түсінікті болу үшін, «Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіптік одағының Түркістан облыстық ұйымы» қоғамдық бірлестігі қалай ашылды, осы сауалдан бастасаңыз.

– Сұрағыңызға рақмет. Тұңғыш Президентіміз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев: «Қазақстандық кәсіптік одақтар – бұл тұрақтылықтың кепілі, әлеуметтік-еңбек қатынастарының негізгі элементі», – деген. Осы мақсатта еңбек адамдарының құқығын қорғап, моральдық және рухани дамуында демеп, әлеуметтік-еңбек жағдайының жақсаруына бағыт алып, «Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіптік одағының Түркістан облыстық ұйымы» қоғамдық бірлестігі 2020 жылдың қараша айының 24-құлдызында қайта ашылды.

Былтыр Салалық кәсіподақтың құрамында болған бұрынғы Түркістан облыстық ұйымы (төрағасы Б.Еркінбек) кәсіподақ мүшелерін құлақтандырмай, Салалық кәсіподақтың құрамынан шығу туралы шешім қабылдаған. ҚР «Кәсіподақтар туралы» Заңын және Жарғы талаптарын орындамауына байланысты Салалық кәсіподақтың Атқару комитеті аталған ұйымды Салалық кәсіподақтың құрамынан шығарды. Бұл жағдай Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіподағының Түркістаннан облыстық ұйымын ашуға түрткі болды.

Қарап тұрсаңыз, ашылғанымызға бір жылға жуықтаған жоқ. Әрине, бұл уақыт қоғамдық бірлестік үшін аз уақыт болса да, біршама тірліктерді тындырдық...

– Сөзіңіз аузыңызда, демек осы 10 айда атқарылған ауқымды жұмыстарды атап, жеткен жетістіктерді жіпке тізсеңіз.

– Кәсіподақтың негізгі жемісі де, жеңісі де – ол құрамында-

ғы мүшелері деп айтар едім. Біз бұл бағытта әжептеуір жұмыс жүргіздік. Соның дәлелі болар, 10 айдың ішінде облыс аумағынан 15 филиал ашылып, оған 127 бастауыш кәсіподақ ұйымдары кірді, 15 мыңға жуық мүшені тарттық. Оның ішінде орта арнаулы оқу орындары мен жоғары білім ошақтары да бар. Соның бірі – Қ.А. Ясауи атындағы Халықаралық Қазақ-түрік университеті. Бүгінгі таңда облыстық кәсіподақтың ең ірі мүшелік ұйымы – Түркістан қалалық білім кәсіподағы болып табылады. Облыстық кәсіподақ ұйымымыз бір жыл көлемінде атқарылатын жұмыстарын саралап, жоспарларын мығымдап алды. Кешегі дүниені дүрбелеңге салып, әлемді әбігерге түсірген пандемия кезінде білек сыбана жұмысқа кірістік. Санитарлық талаптарды сақтап, облыстағы білім ордalarında жұмыстарын жүргізіп жатқан бастауыш кәсіподақ ұйымдар, мекеме әкімшілігімен ғимараттарда сақтық шараларының сақталуын, дер кезінде дезинфекциялануын, қашықтан оқытуда білім сапасына, материалдық-техникалық құралдарымен қамтылуына демеушілік етуін қарастырдық. Осы кезеңде дендеп тұрған дертке қарсы «Жақыныңа жанашыр бол!» тақырыбында апталық, айлық іс-шаралар ұйымдастырылды. Сонымен қатар кәсіподақ ұйымы білім саласындағы қызметкерлердің мәртебесін арттыруды көздеп, «Түркістан облысы Адами әлеуетті дамыту басқармасы» ММ мен «Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіптік одағының Түркістан облыстық ұйымы» ҚБ арасында 2021-2023 жылдарға арналған әлеуметтік әріптестік туралы келісімге қол жеткіздік. Келісім аясында кәсіподақ мүшелеріне қатысты маңызды мәселелер қарастырылды. Оның ішінде үстемақы, білім саласындағы жұмыс істейтін кітапханашылар, есепшілер, медбикелер, әдіскерлердің еңбек демалысын ұзарту сынды өзге де өзекті проблема-

лар қамтылған. Аталған құжаттың құндылығы сол, ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінде тіркелген. Бүгінде қос тарап өкілдері пандемия кезінде туындаған мәселелерді бірлесіп шешуде. Әлеуметтік қатынастарды реттейтін құқықтық акт болып саналатын келісімге әр өңір, әр сала тек бір кәсіподақпен әлеуметтік әріптестікке отырады. Нәтижесінде бұл келісімшарт кәсіподақ белсенділеріне оң бағыт беріп, жұмыстарының жүйелі түрде жүзеге асуына септігін тигізді.

Бұдан бөлек облыстық қоғамдық ұйымға қарасты бастауыш кәсіподақтар мен филиалдар кәсіподақ мүшелері міндеттерін орындау кезінде өкілшілік тарапынан құдалауға жол бермеуге, еңбек қауіпсіздік шараларының жүргізілуін ұйымдастыруға ат салысып келеді. Бастауыш кәсіподақ ұйымымен бекітілген техникалық қауіпсіздік инженерлеріне бағытталған мамандарды арнайы семинарларға жіберіп тұру да күнтізбедегі басты жоспарға айналды.

– Биыл ел Тәуелсіздігіне 30 жыл. Осы датаның құрметіне орай ҚР Кәсіподақтар федерациясының бастамасымен 2021 жыл – бастауыш кәсіподақ ұйымының жылы болып жарияланды. Бұл ретте облыста сіздердің тараптарыңыздан орын алған ілкімді істерге тоқталсаңыз.

– Елдігімізді айқындап, теңдігімізді тұғырдан көрсеткен Тәуелсіздік жылнамасында еңбек адамдарының орны ерекше. Айтулы жыл аясында республика көлемінде арнайы конкурс ұйымдастырылған болатын.

Үстіміздегі жылы қыркүйектің 23-25 күндері Түркістан қаласында Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіподағының «Үздік бастауыш кәсіподақ ұйымы» республикалық байқауының қорытындысы шығарылды.

Салтанатты шараға кәсіподақ ұйымдарының көшбасшылары – Салалық кәсіподақтың облыстық, аумақтық конкурстарының жеңімпаздары, Қазақстан Республикасы Кәсіподақтар федерациясының төраға орынбасары Г.Жұмагелдиева, Түркістан облысының аумақтық кәсіподақтар бірлестігінің төрағасы Б.Әмірәлі, Түркістан қаласы әкімінің кеңесшісі Қ.Мұсағалиев, Түркістан облысының адами әлеуетті дамыту басқармасының басшысы Р.Жолаев, республикалық білім беру қоғамдық-саяси «Білімді ел – Образованная страна» газетінің бас редакторы Л.Түркістанова, Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіподағының төрайымы А.Мұқашева және мүшелік ұйымдарының жетекшілері қатысты.

Республикалық байқауға өңірлік конкурстардың жеңімпаздары деп танылған Салалық кәсіподақтың 31 бастауыш ұйымының көшбасшылары қатысып, бақ сынасты.

Әділқазылар алқасының шешімімен сайыстың Бас жүлдесін Ж.Нұрманов атындағы №198 орта мектептің бастауыш кәсіподақ ұйымы (Қызылорда қаласы) иеленді. Республикалық байқауға белсенді қатысқаны үшін 16 бастауыш ұйым Салалық кәсіподақтың Алғыс хаттарымен және арнайы қаржылай сыйақыларымен марапатталды. Олардың ішінде 6 бастауыш ұйым Түркістан облысына тиесілі.

Осы сапар барысында Салалық кәсіподақ өкілдері Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық Қазақ-түрік университетінің тыныс-тіршілігімен танысты, сонымен қатар киелі мекенде Арыстан баб, Ахмет Ясауи кесенелеріне барып, бабалар рухына тағзым етті. «Отырар» мұражайында болып, құнды жәдігерлерді көзбен көрді. Әріптестерге облыстық ұйымның жұмысы көрсетіліп, тәжірибе алмасқан тамаша шараның киелі Түркістан жерінде қорытындыланғанына қуаныштымыз.

– Жандос Шайдуллаұлы, негізі кәсіподақ мүшелерінің әлеуметтік-экономикалық және еңбек құқықтары мен мүдделерін қорғау, еңбек заңнамасы талаптарының орындалуына бақылау жасау сіздердің құзырларыңызда. Бұл ретте ұйым мүшелерінің үдесінен қаншалықты шығып жүрсіздер?

– Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлерінің кәсіподағы саны және қызмет сапасы жағынан қуатты қоғамдық ұйымдардың қатарында. Демек қарапайым еңбек адамдарының құқықтарын қорғау мақсатында, біздің ашылғанымызға аз уақыт болса да, осы кезге дейін бізге 142 арыз-шағымдар келіп түсті. Зерделесек, басым бөлігі әлеуметтік желідегі парақшалар арқылы тіркелген. Бүгінде оның 80 пайызы өзінің нақты жауабын тауып, түйткілді түйіні тарқаудың арқасында 2 қызметкерді заңсыз жұмыстан шығару бұйрығын қайта қарап, қалпына келтіріп, жұмысқа тұруына ықпал еттік. Ал 3 педагогтың арыздарын қазіргі таңда тиісті орындар, яғни еңбек инспекциясы, құқық қорғау органдары қадағалауда. Біздің бақылауымызда тұрған арыздардың мазмұны тиісті деңгейде төленбеген жалақыға қатысты сұрақ-

тарға саяды. Осындай келеңсіздіктердің алдын алу мен мүшелерге заңдық тұрғыда кеңес беру бағытында түсіндіру жұмыстарын үдетіп келеміз. Жеке өз басым жаңадан ашылған бірлестіктің төрағасы ретінде облыс көлемінде 100-ден астам бастауыш кәсіподақтармен кездесу өткіздім. Оның ішінде Сауранда – 26, Кентау қаласында – 15, яғни 17 ауданның басым бөлігінде болып, еңбек қатынастарын реттеуге бағытымызды екселеп түсіндіріп келеміз. Одан бөлек, маңызды сұрақтарына тұшымды жауап беріп, келелі кездесімиз бен пайымды пікірімізді ортаға салудан жалыққан емеспіз.

Ал еңбек адамдарының әлеуметтік қорғалуына тоқталсам, биыл жаз маусымында 114 білім саласындағы кәсіподақ мүшесіне емдеу-сауықтыру, демалыс орындарына жолдама берілді. Дәстүр бойынша қазыналы қарттар мен ардақты ардагерлерге материалдық көмек көрсетіп, бір жыл көлемінде басылымдарға тегін жаздырып келеміз. Ауған соғысының ардагерлерінде назардан тыс қалдырмай, қаржылай және заттай сияпатпен марапаттау үрдіске айналған. Еңбек кодексінің маңызды бөлігі ұжымдық шарт екендігін ескерсек, біздің бастауыш кәсіподақтың барлығы өз жұмыс берушілермен ұжымдық шартқа отырып, әлеуметтік әріптестік туралы келісімде қарастырылған жеңілдіктер мен еңбек қатынастары бірлескен түрде жүзеге асуда.

Жалпы Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіподағына хабарласқан кәсіподақ мүшелерінің бір де бір шағымы қараусыз қалмайтынын атап өткім келеді. Көбіне сала қызметкерлері өзінің қай кәсіподақта мүшелікте екенін біле бермейтіні жиі кездеседі. Бір ғана Түркістан облысында Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіподағынан бөлек білім саласында бірнеше жергілікті кәсіподақ жұмыс істейді. Көп жағдайда біздің құрамымызда болмаса да, сала қызметкерлерінің еңбек құқықтарын, Орталық салалық кәсіподақтың қолдауымен құқықтық кеңес беріп, өзекті мәселелерін шешуге тырысамыз.

Мысалы, Түркістан облысы Созақ ауданының орта білім беру ұйымдарының оқу шеберханалары меңгерушілері мен шеберлері атынан бір қызметкердің шағымы негізінде біздің кәсіподақтың тікелей араласуымен педагогтарға 2020 жылдан бастап 25%, сонымен қатар биылғы артқан жалақысы қайта есептеліп берілді. Нәтижесінде 71 шаттық бірліктегі оқу шеберханалары меңгерушілері мен шеберлеріне 36 млн 477 мың теңге қайта есептелініп, төленді.

Қарапайым еңбек адамын дәріптеуде біздің жас бірлестіктің қанатқақты жоспарлары мен көкейтесті тірліктері жетерлік. Бұл ретте облыс көлемінде бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығару арқылы жұмыс атқарамыз. Сонда ғана келешегіміз кемел, болашағымыз жарқын болары анық.

– Әңгімеңізге рақмет, қызметіңізге сәттілік тілейміз!

**Ақмарал ҒАНИҚЫЗЫ,
ҚР Журналистер
Одағының мүшесі**

К 65-ЛЕТИЮ НАУЧНО-ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ЦЕНТРА ЗЕРНОВОГО ХОЗЯЙСТВА ИМ. А.И. БАРАЕВА

Сохраняя традиции основателей

Научно-производственный центр зернового хозяйства им. А.И. Бараева (НПЦЗХ) в этом году отмечает 65-летие со дня основания. Созданный в целинные годы как научно-исследовательский институт, он стал центром новых открытий, инициатив, проектов. Тот период называют великой эрой зернового хозяйства. И сегодня, спустя десятки лет, НПЦЗХ по-прежнему в авангарде аграрного комплекса страны. 18 ноября 2021 года пройдет Международная научно-практическая конференция на тему «Интенсивное земледелие и селекция сельскохозяйственных растений на устойчивость к абиотическим и биотическим стрессам», посвященная 30-летию независимости Республики Казахстан и 65-летию НПЦЗХ им. А.И. Бараева. Накануне конференции мы беседовали с председателем правления НПЦЗХ им. А.И. Бараева Нурланом СЕРЕКПАЕВЫМ.

– Нурлан Амангельдинович, кто будет участвовать в конференции и какие цели вы ставите перед собой, организовывая такой масштабный форум?

– Прежде всего, мы хотим показать и рассказать, чего достигли к своему 65-летию. Прделана колоссальная работа, сотни и тысячи часов и дней посвящены открытиям и инновациям. И сегодня славные традиции тех, кто стоял у истоков нашего НПЦ, продолжают молодые ученые, вновь и вновь создавая новые сорта, пополняя агрофонд зерновых культур. В работе конференции примут активное участие как ведущие отечественные, так и зарубежные ученые из России, Германии, Израиля и других стран. Конференция будет проходить в офлайн и онлайн-режимах.

– История НПЦ действительно уникальна. Проведите небольшой экскурс для наших читателей...

– История центра ведет свой отчет с 14 февраля 1956 года, именно тогда Постановлением Совета Министров СССР и Центрального Комитета КПСС был организован Казахский научно-исследовательский институт зернового хозяйства, расположенный в 60 км от г. Акмо-

линска, на базе Шортандинской сельскохозяйственной опытной станции.

Огромное количество человеческих и материальных ресурсов и техники были направлены на целину, чтобы осваивать большие площади земли, выводить новые сорта сельскохозяйственных культур. Это была поистине великая эра зернового хозяйства. И в этой гигантской работе ведущую роль сыграли талантливые и выдающиеся ученые, реализовавшие грандиозный прорывной проект двадцатого века.

Первым из них стал академик Александр Бараев, светило казахстанской аграрной науки, руководивший институтом зернового хозяйства с 1957 по 1985 годы.

Институт тогда исполнял роль зонального научно-исследовательского учреждения в системе Министерства сельского хозяйства КазССР, затем в составе Казахской академии сельскохозяйственных наук. А в 1961 году с учетом масштабов и значения продовольственной безопасности страны институту был присвоен статус Всесоюзного научно-исследовательского института зернового хозяйства (ВНИИЗХ), что значительно расширило как сферу деятельности института, так и увеличило ответственность за сохранение плодородия миллионов гектаров земли.

Немногие знают, что период организации института совпал с катастрофическим распространением ветровой эрозии на вновь освоенных целинных и залежных землях Северного Казахстана в связи с массовой распашкой степей, вызвавшей нежелательные последствия. Перед коллективом ученых и работников института стояла огромная задача незамедлительно разработать почвозащитную систему земледелия. Необходимо было также обеспечить увеличение производства зерна, радикальным образом изменить приемы обработки почвы и разработать систему новых машин и оборудования.

Днем и ночью трудились ученые и рядовые сотрудники института, не жалея сил и не считаясь с личным временем. В итоге коллектив разработал и внедрил на площади более 60 миллионов гектаров целинных земель почвозащитное земледелие. Это была на то время весьма передовая технология, базовые элементы которой и сейчас остаются фундаментальными для развития современных систем и технологий.

Успех не заставил себя долго ждать. После внедрения новых технологий начался рост производства зерна. Например, его средне-

годовое производство в 1961-1965 годах достигло уровня 14,5 миллионов тонн, а уже в 1976-1985 годах доведено до 27 миллионов тонн.

Все эти научные достижения позволили совершить качественный и количественный прорыв в 60-е годы прошлого столетия в решении хлебного баланса страны, заняв лидирующие позиции в производстве мягких и твердых сортов сильной пшеницы.

Наряду с совершенствованием технологии земледелия в институте активно развивалось и другое важнейшее направление – селекция растений. Ее история в Северном Казахстане связана с именем талантливого ученого, селекционера, академика Валентина Кузьмина. Именно он заложил еще в 1936 году теоретическую основу практической селекции для степных регионов СССР. Это был значительный вклад в аграрную науку. Благодаря Валентину Кузьмину выведены десятки сортов зерновых, бобовых, масличных и кормовых культур, и все они были востребованы в производстве, стали генотипом для создания новых засухоустойчивых сортов.

Институт под руководством А.Бараева, являясь головным научно-методическим центром по адаптации почвозащитного земледелия, координировал работу еще 32 научно-исследовательских организаций агрономического и инженерного профиля степной полосы всего Советского Союза.

В 1967 году за внедрение в производство прогрессивных методов обработки почвы и создание высокопродуктивных сортов зерновых культур Указом Президиума Верховного Совета СССР ВНИИЗХ

был награжден орденом Трудового Красного Знамени.

Впервые в истории сельскохозяйственной науки в 1972 году группа ученых института во главе с его директором Александром Бараевым была удостоена высокой государственной награды – Ленинской премии, тогда весь мир узнал о казахстанском флагмане зернового хозяйства – ВНИИЗХ.

В 1988 году группе ученых института присуждена Государственная премия СССР за разработку и внедрение комплекса противозероэрозийных машин.

Позднее коллективом института под руководством академика Мехлиса Сулейменова, первого лауреата Президентской премии мира и духовного согласия, были разработаны научные основы интенсивной технологии возделывания яровой пшеницы, предложена новая концепция развития систем земледелия в засушливой зоне Северного Казахстана.

– Какие традиции удалось сохранить? Каковы сегодня успехи НПЦ?

– Сегодня центр является головной научной организацией по системам точного и органического земледелия и селекции сельскохозяйственных культур в стране, прилагает все усилия для его дальнейшего совершенствования и развития. Специализированные научно-исследовательские отделы и входящие в их состав 13 лабораторий, пять специализированных самостоятельных лабораторий, которые оснащены современным оборудованием, позволяют проводить сложные анализы по определению качества почвы и растениеводческой продукции.

Учеными создано и передано на государственное сортоиспытание более 200 сортов, из них 59 сортов яровой мягкой пшеницы, 14 сортов яровой твердой пшеницы, 13 сортов ячменя, 12 – овса, 16 – проса, 9 – подсолнечника, 38 сортов многолетних трав.

И сегодня в соответствии с новой концепцией диверсификации растениеводства селекционеры центра продолжают вести работы по созданию перспективных сортов гороха, чечевицы, нута, экологическому испытанию сои, сафлора, чины и других сортов зернобобовых и масличных культур.

Все эти меры позволяют Казахстану оставаться одним из важных экспортёров зерна и муки. Весьма весомым оказался научный потенциал Всесоюзного (Казахского) научно-исследовательского института зернового хозяйства, ныне Научно-производственного центра зернового хозяйства имени Александра Бараева.

В условиях диверсификации сельскохозяйственного производства и внедрения инновационных технологий роль аграрной науки существенно возрастает, будущее которой за новым поколением ученых, которым следует сохранить и приумножить огромное наследие, которое оставили корифеи сельскохозяйственной науки.

Стоит отметить, что проводимые в республике аграрные реформы за последние годы существенно изменили систему ведения агропромышленного комплекса, обеспечив переход на качественный рост в аграрной сфере и формирование новой структуры агробизнеса.

С внедрением цифровых технологий значимый вектор развития

определился на основе использования новых технических средств и элементов прецизионного (точного) земледелия на базе НПЦЗХ им. А.Бараева, где уже более трех лет реализуется пилотный проект с использованием элементов точного земледелия на площади в три тысячи гектаров. Центр управления проектом ведет реестр полей, взаимодействует с «умной» техникой, документирует производственный процесс, проводит агрокаунтинг по результатам агрохимического обследования полей, спутниковым и метеомониторингом посевов. Также в пилотном режиме действуют смарт-фермы и электронные карты. И результаты этой работы очевидны: уже сегодня можно констатировать повышение производительности и экологичности производства, сокращение объема использования средств защиты растений, повышение эффективности удобрений.

ТОО «Научно-производственный центр зернового хозяйства им. А.И. Бараева» – единственное учреждение в республике, занимающееся прикладными исследованиями в разработке технологий возделывания зерновых, бобовых, масличных, кормовых культур, созданием новых оригинальных сортов. Успех центра продиктован его оснащенностью. Наличие современных посевных комплексов, комбайнов, многолетних стационаров по севооборотам, обработке почвы, удобрениям, защите растений позволяют добиваться ожидаемых результатов. Ежегодно в изучении находятся более 350 образцов, проводятся более 1 тыс. комбинаций скрещивания с вовлечением в процесс гибридизации источников и доноров из 59 стран мира. Растет доля образцов из России, США, Канады, Австралии, международных центров И КАРДА (Сирия) и СИММИТ (Мексика).

На сегодняшний день сорта яровой пшеницы центра в общей структуре посевов сортов казахстанской селекции занимают более 40 процентов, а в целевом регионе Акмолинской области более 70 процентов. В элитно-семеноводческих, семеноводческих, отдельных фермерских хозяйствах учеными закладываются демонстрационные опыты новых сортов и перспективных линий, что позволит сельхозтоваропроизводителю самому выбирать более конкурентоспособный

сорт, участвовать в создании сорта, как принято в передовых зернопроизводящих странах мира. Учеными центра проводятся и опыты по сравнительной оценке продуктивности и качества сортов сельскохозяйственных культур собственной селекции на полях ряда крупных агроформирований области: ТОО «Агрофирма «Родина», «Агрофирма «ТНК» Жаксынского района, «Заречный» Есильского района, «Сочинское» Атбасарского района, «Целина-Агро» Егіндыкольского района, «Новокубанка» Шортандинского района, «Свободное» Сандыктауского района, «Веденовка» и «Есиль-Агро» Бурабайского района, «Аскоп» Егіндыкольского района, «Ижевский» Аршалынского района и многие другие.

Ежегодно учеными ТОО «НПЦ зернового хозяйства им. А.И. Бараева» разрабатываются рекомендации по проведению весенне-полевых и уборочных работ с указанием технологии возделывания сельскохозяйственных культур для каждой зоны области. Эта форма организации раскрывает большие потенциальные возможности АПК в увеличении производства продукции и повышении ее качества благодаря освоению новых, современных технологий, обучению специалистов и работников массовых профессий. Ученые помогают объединениям, фермерским хозяйствам повышать культуру земледелия за счет научно-обоснованного применения средств химизации и проведения агрохимического обследования пашни, грамотного подхода к почвозащитной технологии обработки почвы.

Для успешного решения стоящих перед агропромышленным комплексом области задач необходимо более активно внедрять современные разработки в производство, развивать связь науки с производством, поддерживать начатую практику работы научного учреждения по прямым договорам с сельхозформированиями и тем самым способствовать развитию рынка научных разработок в области семеноводства, защиты и сохранения генофонда растений.

– В этом году страна празднует 30-летие независимости. Не секрет, что ученым пришлось пережить нелегкие времена. Но вы выстояли...

– За 30 лет независимости действительно произошли кардинальные

изменения. В период разрушения прежней экономической системы, когда закрывались заводы и предприятия, институт выстоял и пережил этот кризис. Ученые центра, несмотря на трудности, продолжали свои научные исследования.

Честно говоря, в первые годы после распада СССР не только у нас, всем было не до науки. Связи нарушены. Надо было экономику из кризиса выводить, налаживать производство. В науке оставались самые преданные ей люди.

Но даже тогда финансирование, конечно, не сравнимое с прежним, но продолжалось. Адаптироваться к рыночным отношениям всем было сложно. Ученым особенно. Но сумели перейти на новые конкурсные формы финансирования.

Сегодня в науку пришли молодые, перспективные ученые. Многие повысили квалификацию на хороших международных стажировках, обучились в ведущих мировых научных центрах. Хорошо владеют международным языком науки – английским. Участвуют в научных конкурсах, пишут проекты.

Государство хорошо поддерживает молодых ученых, их пул с каждым годом растет. Ежегодно объявляются конкурсы для молодых ученых. В качестве примера могу привести наш родной университет, КАТУ им. С.Сейфуллина. За последние три года количество молодых научных руководителей проектов грантового финансирования увеличилось в три раза.

В нашем научном центре функционирует Совет молодых ученых, их пул составляет 33% от общего количества научных сотрудников. Планируем к 2024 году довести этот показатель до 43%. С будущего года внедрим систему собственных научных грантов из внебюджетных средств для молодых ученых.

– К слову, об университете. В 2020 году НПЦЗХ вошел в со-

став Казахского агротехнического университета им. С.Сейфуллина. Каковы результаты этого партнерства?

– Сегодня, будучи в составе НАО «Казахский агротехнический университет имени С.Сейфуллина», коллектив НПЦЗХ им. А.И. Бараева выполняет не менее глобальные задачи, следуя своей миссии: обеспечение ускоренного научно-технологического развития экономики агропромышленного комплекса Северного и Центрального Казахстана через диверсификацию растениеводства, создание высококачественных и конкурентоспособных сортов, разработку и внедрение инновационных ресурсосберегающих агротехнологий и предоставление научно-образовательных услуг.

В этом году студенты, магистранты, докторанты, обучающиеся в КАТУ им. С.Сейфуллина по образовательным программам «Агрономия», «Почвоведение и агрохимия», «Защита и карантин растений», «Селекция и семеноводство», прошли профессиональную и исследовательские практики,

а молодые преподаватели производственную стажировку в лабораториях и производственных стационарах Центра и смогли принять участие во всех технологических процессах возделывания сельскохозяйственных культур, закладки и проведения полевых и лабораторных опытов. Другими словами, интеграция науки, образования и производства стала еще более тесной и эффективной.

– Нурлан Амангельдинович, что вы хотите пожелать своим коллегам накануне 65-летия НПЦЗХ?

– Пользуясь случаем, хотел бы поздравить своих коллег со знаменательными датами – с 30-летием независимости РК и 65-летием славного юбилея со дня образования Научно-производственного центра имени А.И. Бараева – и пожелать им крепкого здоровья, благополучия и успехов в благородном труде.

– Благодарю за беседу. Успешной работы участникам конференции!

Миргуль ДЖИЛКИШИНОВА

ІСІМЕН ҮЛГІ

Жаңашылдыққа жаны жақын Жаңыл

Тәуелсіз еліміздің мәртебесінің асқақтауы еңбек адамдарының жан баласына міндетсімеген, мигірсіз еңбегінің арқасы екені сөзсіз. Сондай еңбек үлгісін көрсеткен, ұлағатты ұстаздар қатарына көпшіліктің қалауымен қосылар жанның бірі – Жаңыл БАЛАПАНОВА туралы сөз қозғамақпын.

Жаңыл Темірқызы 1987 жылы орта мектепті тәмәндаған соң Алматы мемлекеттік қыздар педагогикалық институтының физика-математика факультетіне оқуға түсіп, 1992 жылы «математика», «информатика және есептеу техникасы» пәндерінің мұғалімі құзыреттілігін алып шықты. Еңбек жолын сол жылы бастап, 1992-2007 жылдары жалпы білім беретін орта мектептерде өз пәні бойынша ұстаздық қызмет атқарды. Білікті маманның еңбексүйгіштігі мен іскерлігін байқаған Атырау облыстық кадрлар біліктілігін арттыратын және қайта даярлайтын институтының басшылығы 2007 жылдан бастап Жаңыл Темірқызына еңбек жолын информатика кабинетінің меңгерушісі ретінде жалғастыруды ұсынды.

Аталған қызметке кіріскен сәттен ұстаздардың біліктілік курстарынан уақытылы өтуін, сол арқылы оқушылардың білім сапасын жақсарту жұмыстарын белсенді ұйымдастырды.

2012 жылы білім жүйесіндегі өзгерістерге байланысты мұғалімдердің біліктілігін жетілдіру институттары мүлдем жаңа форматта қайта құрылды. Құрылымдық өзгерістерге орай Жаңыл Темірқызы «Өрлеу» БАҰО» АҚФ «Атырау облысы бойынша ПҚ БАИ» «Ақпараттық технологиялар» бөлімінің басшысы, кейіннен кафедра меңгерушісі қызметін атқарып, бүгінде «Жаратылыстану және гуманитарлық пәндерін оқыту әдістемесі» кафедрасының аға оқытушысы, ҚР-да білім беру мазмұнын жаңарту шеңберінде «Математика», «АКТ негіздері», «Графика және жобалау», «Робототехника негіздері» пәндері бойынша тренері қызметін абыройлы атқарып келеді. «Ақпараттық жүйелер» техника ғылымдарының магистрі екенін де айта кеткен жөн.

Осы күнге дейін Жаңылды білікті маман ретінде сырттай білген болсақ, қызметтес әріптес ретінде жақынан тани түстік. «Өрлеуде» басталған оң өзгерістер өсемін, әрлеймін деген мақсатты ұмтылыс тілегі бар Жаңылдың білікті маман ретінде шыңдалып, сыналып, іскерлігін қалыптастырған мектебі болды. Әр ұстаздың жұлдызын жарқырата жағып, олардың шеберлігін арттырып, шығармашылығына қанат бітірді, кәсіби маман ретінде біліктілігінің қалыптасуына ықпалы мол оқытушы-әдіскер ретінде танылды. Өз ортасында көздеген мақсатына жеткенше ты-

ным таппайтын, бүгінгі істі ертеңге қалдыруды жаны сүймейтін, тиянақтылығымен ерекшеленеді. Әрине, бұл да кәсібилігінің игі жемісі болса керек. Жылда ұжымдағы профессор-оқытушылар құрамымен бірге облысымыздың 4 мыңға жуық мұғалімінің біліктілігін арттырып, әдістемелік шеберлігін арттыруға үлес қосып келеді.

Жаңыл Темірқызы білім берудің әдістемесіне, біліктілікті арттыру жүйесінің дамуы бағытында көптеген ғылыми-әдістемелік еңбектер жазды. Педагогтерді курстан кейінгі қолдау және әдістемелік сүйемелдеу мақсатында шығарған «Робототехника негіздері» бойынша тәжірибелік жұмыстары, «Интерактивті тақтаны оқу-тәрбие үрдісіне пайдалану әдістемесі», «Онлайн режимінде өткізілген интерактивті сабақтар», «Қашықтан оқыту – заманауи педагогтің кәсіби ақпараттық құзыреттілігін дамыту, педагогикалық шеберлігін шыңдаудың табысты келілігі» тақырыптарындағы көптеген әдістемелік құралдар мен ұсынымдардың авторы екенін де тілге тиек етіп өтпек керек.

Ұстаздың 200-ден астам баяндамалары облыстық, республикалық, халықаралық конференция материалдары жинағына енгізілсе, 60-тан астам оқу-әдістемелік ма-

қалалары түрлі республикалық, облыстық басылымдарда жарияланды. Осылайша, кәсіби шеберлігі мен өмірлік тәжірибесі көпке үлгі. Білім беру саласында атқарған қызметі лайықты бағаланып, облыстық білім беру басқармасының Құрмет грамотасымен, «Өрлеу» БАҰО» АҚ Құрмет грамотасымен, ҚР БҒМ Құрмет грамотасымен және Алғыс хатымен марапатталды.

Осының бәрі шыққан тегінен дарыған тамырлы қасиет екенін жоққа шығара алмаймыз. Қай істеде көмегің аямайтын өмірлік жары Таңатар Қаллепесов те мамандығын жас ұрпаққа арнаған білікті ұстаз. Қыздары Ақтолық Алматы қаласындағы әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетін, Арайлым Алматы қаласындағы Қазақ ұлттық политехникалық университетін үздік тәмәндаған. «Жақсының жақсылығын айт, нұры тасысын» демекші, жанымызда жүрген жандардың қадіріне жете білгенге не жетсін?! Өзгенің жетістігіне шынайы қуана білетін Жаңыл Темірқызының өрелі өмірде де, шығармашылық істе де олжалды болуына тілекшіміз.

**Айтбай ҚАРАМУРЗИН,
«Өрлеу» БАҰО» АҚФ
«Атырау облысы бойынша
ПҚ БАИ» басқарма басшысы**

АЛҚАЛЫ ЖУЫН

Білімді биікке
шығарған тұлға

Атырауда ҚР Тәуелсіздігінің 30 жылдығы аясында Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім Академиясы, «Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті» КеАҚ және «Атырау облысы білім және ғылым қызметкерлерінің кәсіптік одағы» қоғамдық бірлестігінің ұйымдастыруымен КСРО Халық мұғалімі, Атырау облысының Құрметті азаматы, профессор Қ.Айтқалиевқа арналған республикалық ғылыми-тәжірибелік конференция өтті.

«Рухани жаңғыру: жаңартылған білім беру және тәрбие» тақырыбында өткен конференция қатысушылары, ең алдымен, энциклопедист-ғалым Х.Досмұхамедов ескерткішіне гүл шоғын қойды. Артынша Атырау университетінде үш бағытта секциялық жұмыстар жүргізіліп, олардың қорытындысы конференцияның пленарлық мәжілісіне ұсынылды. Аталмыш мәжілісті «Атырау облысы білім және ғылым қызметкерлерінің кәсіптік одағы» қоғамдық бірлестігінің төрағасы, тарих ғылымдарының кандидаты Қ.Сүндетұлы кіріспе сөз сөйлеп ашты.

Конференцияға қатысушыларды Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің басқарма төрағасы – ректор С.Н. Идрисов, Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім Академиясының президенті, PhD докторы, халықаралық академияның педагогикалық білім бойынша корреспондент мүшесі Ғ.Б. Бейсембаев, онлайн форматта Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіподағының төрайымы А.М. Мұқашева құттықтады.

Конференцияда Атырау облыстық білім басқармасының басшысы С.Ы. Есенғалиев, белгілі қоғам қайраткері, т.ғ.д., профессор Ө.О. Озғанбаев,

«Атырау облысы кәсіподақтар орталығы» аумақтық кәсіподақтар бірлестігінің төрағасы І.Ұ. Баймұхановтар құттықтау сөз сөйлеп, конференцияны ұйымдастырушыларға алғысын білдіріп, күн тәртібіндегі мәселелер төңірегінде ой ербітті.

Күн тәртібіне сай ғылыми-тәжірибелік конференцияда Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің профессоры, п.ғ.к. Ш.Н. Нағимов «Халық мұғалімі Қ.Айтқалиевтың тағылымы», Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, педагогика және психология институты директорының орынбасары, п.ғ.к., қауымдастырылған профессор А.Қ. Дүйсенбаев «Қ.Айтқалиевтың ағартушылық мұралары», Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының «Қазақ тілі», «Қазақ әдебиеті» және «Қазақстан тарихы» пәндері зертханасының меңгерушісі, философия докторы, (PhD), қауымдастырылған профессор А.Қ. Жундибаева «Қазақстанда халық ағарту ісін және мемлекеттік тілді дамытудағы Қ.Айтқалиевтың қосқан үлесі туралы», Назарбаев университетінің профессоры, п.ғ.д. Г.С. Құрманбай «Абай – ұлтымыздың мәдени капиталы», Атырау қаласындағы М.Бекмұхамбетов атындағы орта мектептің қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі, республикалық «Үздік педагог-2021» атағының иегері Ж.Р. Бекбусинова «Мұғалімнің шығармашылық әлеуеті – кәсіби бас-тамашылығын дамыту» тақырыбында баяндама жасады.

Конференция барысында 1990 жылы «Қазақфильм» студиясының қызметкерлері Ж.Әзізханов, Н.Ахтанов және С.Келдібаев түсірген жарты сағаттық деректі фильмнен үзінділер көрсетілді. Пленарлық мәжілісте бір топ белсенді педагогтерге Алғыс хаттар және барлық қатысушыларға сертификат пен конференция материалдарының жинағы табыс етілді. Конференция соңында тиісті қарар қабылданды.

**Қылышбай ҚҰЛЖАНОВ,
Атырау облысы**

УАҚЫТ ТАЛАБЫ

Әдістемелік жұмыстың
жаңашылдығы

Заманауи ойлау қабілеті бар, өмірде өзін-өзі сәтті жүзеге асыра алатын адамды тәрбиелейтін жоғары кәсіпқойлығы бар мұғалімдер. Бұл жұмыста мұғалімге тәлімгер, үйлестіруші қажет. Мұндай үйлестіруші әр аймақтағы оқу-әдістемелік кабинетінің әдіскерлері болып табылады.

Қашықтан оқыту кезеңінен кейінгі басты мәселе – оқушылардың біліміндегі олқылықтарды жою. Осы мақсатта ұстаздарға көмек көрсету ретінде Ақмола облысы оқу-әдістемелік кабинеті аудандармен тұрақты негізде онлайн кездесулер өткізіп тұрады. Кеңес беру кездесулері барысында мектеп директорлары, олардың орынбасарлары сабақ құрылымы туралы ғана емес, сонымен қатар мектепті басқару жүйесі, нормативтік-құқықтық актілерді дұрыс түсініп, тиімді қолдану сұрақтарына да толыққанды жауап алады.

Ұстаздардың педагогикалық шеберліктерін ұштау, жетілдіру мен бағалау бағытында жыл сайын кәсіби байқаулар, педагогикалық оқулар және басқа да ұйымдастырушылық-әдістемелік іс-шаралар өткізіледі, педагогтердің түрлі деңгейдегі байқауларға қатысуына бас-тамашылық жасалады. Осы орайда облыстық оқу-әдістемелік кабинет дәстүрлі түрде «Үздік білім беру ұйымы», «Үздік ТжҚБ ұйымы», «Үздік қосымша білім беру ұйымы», «Үздік ресурстық орталық», «Үздік авторлық бағдарлама», «Үздік педагог», озық педаго-

гикалық тәжірибені жинақтау байқауларын ұйымдастырып, дарынды педагогтерге кәсіби қолдау көрсетеді.

Педагогтердің ғылыми-әдістемелік деңгейін арттыруды ынталандыру, олардың заманауи білім беру технологияларын меңгеруі – оқу-әдістемелік кабинет қызметінің негізгі міндеттері болып табылады. Осылайша, сапалы әдістемелік қолдаудың арқасында авторлық жоба байқауына қатысқан ұстаздарымыздың арасынан республикалық деңгейде Ләззат Қасқаева (Жақсы ауданы), Гүлнар Сәденова (Көкшетау қаласы), Ольга Спиридониди (Сандықтау ауданы), Ботагөз Даниярова (Бұланды ауданы), Елена Макурина №2 мамандандырылған мектеп-интернатының мұғалімі, Татьяна Луговская (Бұрабай ауданы), Лариса Ломачинская (Бұрабай ауданы), Роза Дискаева (Бұрабай ауданы), Ольга Корчагинаның (Степногорск қаласы) жұмыстары үздік деп танылды.

Озық педагогикалық тәжірибені жинақтау және тарату – әрбір педагог үшін өзекті тақырыптардың бірі. Облыстық оқу-әдістемелік кабинетінің сараптама, іріктеу кезеңінен табысты өткен екі жұмыс үздік деп танылып, республикалық кезенге жіберілді. Олар: Оксана Забиякинаның «Биология және химияны ағылшын тілінде оқыту бойынша мұғалімнің жұмыс жүйесі» және Гүлжазира Сейдахметованың «Оқушылардың оқу-зерттеу қызметі биология сабақтарының тиімділігін арттырудың бір тәсілі ретінде» тақырыбындағы жұмыстары. Осының барлығы, әрине, сауатты әдістемелік сүйемелдеудің арқасында деп білеміз. Облыстағы инклюзивті білім

беру саласын жетілдіру мақсатында бірқатар өзекті мазмұнды құралдар әзірленді, кәсіби білім беру жүйесі де аса назарға ие. 2017 жылдан бастап техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру бөлімі белсенді жұмыс істеп келеді. Соңғы 10 жыл ішінде колледж педагогтері «Үздік педагог» республикалық байқауының Гран-при иегері атағына ие болып келе жатыр. Облыста сегіз негізгі бағыт бойынша құрылған әдістемелік бірлестік отырыстарында жұмыс бағдарламалары мен тақырыптық жоспарлардың құрылымы мен мазмұнын жетілдіру, оқу сабақтарының тиімділігін мен сапасын арттыру мәселелері талқыланады. Колледж студенттері арасында аймақтық кәсіби шеберлік байқаулары да ұйымдастырылып тұрады. Біздің облыс медаль саны бойынша республикалық көшті бастап тұр.

Орта кәсіптік бағдар беру ұйымдарында «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында кәсіптік бағдар беру қызметімен қамту мақсатында әзірленген «Мамандық автобусы» жобасы іске қосылды. Әлеуметтік желілерде «Ақмола облысының кәсіби бағдар парақшасы» ашылды. «Менің мамандығым. Ақмола» мобильді қосымшасы да белсенді жұмыс істеуде. «Ұстазын ұлықтаған ел шетте қалмас» дегендей, облыстық оқу-әдістемелік кабинеті өз ісіне бекем, дарынды ұстаздардың еңбегін ұлықтауды алдыңғы міндеттерінің қатарында ұстап отыр.

**Ләззат ҚҰРМАНҒАЛИЕВА,
Ақмола облысы білім
басқармасының
оқу-әдістемелік
кабинетінің директоры**

УЧИМСЯ ПИСАТЬ

Письмо как когнитивный процесс

Когнитивные и социальные факторы играют важную роль в процессе письма и в том, как преподается письмо. Данная статья посвящена когнитивному процессу и предлагает идеи по преодолению когнитивных ограничений молодых учащихся, связанных с письмом.

Жанна ШАХАНТАЕВА,
школа-гимназия №68 имени
М.Дулатулы г. Нур-Султан

Сложности письма

То, как авторы превращают свои идеи в текст, зависит от их когнитивных ресурсов, таких как внимание и рабочая память, а также от механики почерка или набора текста. Письмо – очень сложная и трудоемкая познавательная задача. Писателям приходится жонглировать идеями, содержанием, языковыми нормами (орфография, грамматика и т.д.), жанром, читателем, двигательными навыками, такими как владение ручкой или управление клавиатурой и т.д. одновременно с написанием текста. Поскольку рабочая память ограничена, сильное сосредоточение на од-

ном из этих аспектов приведет к меньшему сосредоточению на других вещах.

Автоматизация письма

Один из способов преодолеть некоторые когнитивные ограничения письма состоит в том, чтобы практиковать различные аспекты письма отдельно, чтобы авторы могли автоматизировать эти функции, например, правописание и механику. Думайте о письме как об изучении инструмента: необходимо практиковать отдельные навыки, такие как гаммы, чтобы игрок стал независимым от механики и мог полностью выразить музыку и смысл. В классе английского письма это может означать, например, практику механики написания газетной статьи, чтобы учащиеся могли затем переключить свое внимание на более творческий подход к своим статьям.

Сосредоточьтесь на значении

Способ больше сосредоточиться на значении одновременно с уменьшением когнитивной нагрузки – это разработать задачу, в которой вы фокусируете внимание на значении и игнорируете форму и правильность. Например, используйте творческий подход к написанию.

Откройте окно и попросите студентов написать, что они могут слышать, обонять, видеть и т.д.:

- студенты пишут о выставке и черпают из нее свой опыт;
- студенты пишут несколько советов тем, кто потерял свою собаку;
- учащиеся высказывают и пишут свое мнение по текущему вопросу в школе;
- студенты берут интервью друг у друга и стимулируют письменную сессию устным общением.

Вдохновляйте их на создание смысла с помощью текста, фотографий, иллюстраций, смайликов, цвета, шрифта и т.д.

Типовые тексты

Еще один способ снизить когнитивную нагрузку на учащихся, сосредоточить внимание на значении и пробудить их идеи – это изменить начало процесса написания. Попросите студентов прочитать, сравнить и сопоставить типовые тексты, прежде чем они начнут писать:

- Хороши ли тексты?
- Что делает их хорошими?
- Как они сформулированы?
- Кто такой читатель?

Этот подход распространен при работе с жанровым подходом к написанию. Вы также можете показать им, как пишется текст, смоделировав его самостоятельно в режиме реального времени или с помощью чего-то заранее подготовленного.

ЖАҢАШЫЛДЫҚ

Тарихын таныған болашағын бағамдайды

Заман талабына сай оқыту технологиясының тиімдісін пайдалану – оқу үрдісінде жетістікке жетудің бірден-бір кепілі. Осы жаңа педагогикалық технологиялардың ішінде ойлауды дамыту технологиясының орны ерекше, яғни оқушының функционалды сапаттылығын дамыту үшін қолайлы әдіс саналады.

ойлауды дамытуды тарих пәнін оқытуда қолдану оқушы білімін тереңдету мен сабақты шығармашылық ізденіспен меңгеруге әсерін тигізеді. Бұл модуль оқушылардың да, мұғалімдердің де сыни тұрғыдан ойлауды дамытуды саналы және оймен қабылдауын көздейді.

Тарих ғылым және пән ретінде білімнің аса маңызды саласына жатады. Өйткені, ол бүкіл адамзаттың тарихын, жүріп өткен жолын, жинаған тәжірибесін баяндайды. Тарихты білу әрбір адамға аса қажет. Неге десеңіз, тарихын білген адам ғана өзі өмір сүріп отырған қоғамдағы орнын, істейтін қызметін дұрыс анықтап, келешегін де бағамдай алады. Тарих сабақтарында оқушылардың функционалды сапаттылығын қалыптастыру тетіктерін зерделеу арқылы оқытудың озық технологияларын тиімді пайдаланып, сапалы білім беру, өмірге бейім тұлға тәрбиелеу көзделеді.

Жаңа ақпараттық технологияның негізгі ерекшелігі – оқушыларға өз бетімен немесе бірлескен түрде шығармашылық жұмыспен шұғылдануға, ізденуге және жұмыс нәтижесін көріп, өзіне сыни көзбен қарауға әрі жеткен жетістігінен ләззат алуға мүмкіндік береді. Ол үшін мұғалім өткізетін сабағының түрін дұрыс таңдай білу қажет. Сабақты сәтті ұйымдастырудағы басты мақсат – оқушының сабаққа деген қызығушылығын арттырып, заманға сай білім беру. Сабақтың сәтті өтуі мұғалімнің біліміне, іскерлігіне, тәжірибесіне, сабақ материалына, сынып типіне, мұғалім мен оқушы арасындағы қарым-қатынасқа да байланысты. Сабақты тартымды әрі сәтті өткізе білу мұғалімдер қауымынан көп ізденуді, білімділікті, қабілеттілікті және тапқырлықты қажет етеді.

Назым БАЙМАХАНОВА,
Темірбек Жүргенов атындағы №80 мектеп-гимназияның тарих пәнінің мұғалімі, бейінді-бағдарлы орынбасар, Қызылорда облысы, Қармақшы ауданы

Сабақты жаңашыл үрдіспен өткізу оқушылардың білім сапасын арттырып, олардың шығармашылық және ойлау қабілеттерін дамытып отырады, ал педагогтер үшін кәсіби шеберліктерінің өсуіне жәрдемдеседі. Сыни тұрғыдан

МАТЕМАТИЧЕСКАЯ ГРАМОТНОСТЬ

Способность мыслить логически

Поток финансовой информации начинается именно с умения «Прочитать»

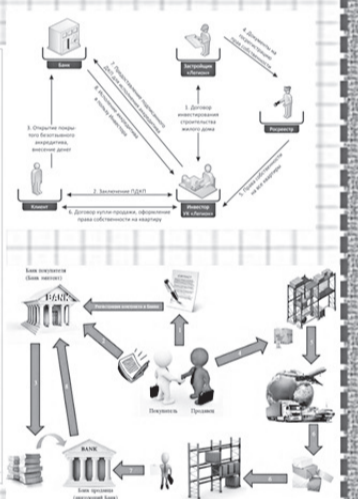

Карта продукта Селгитро-2019

Безалоговые кредиты. ТОП-10 БВУ по ссудному портфелю

В сегменте 13 предложений	эф.	макс.	макс.	макс.
Эффективная ставка (%)	Максимальный срок (мес.)	Максимальная сумма (тыс. тг.)	Максимальная сумма (тыс. тг.)	Максимальная сумма (тыс. тг.)
17,2%	84	7 000	7 000	7 000
18,7%	60	7 000	7 000	7 000
24,8%	60	6 000	6 000	6 000
25,1%	60	6 000	6 000	6 000
25,3%	60	6 000	6 000	6 000
27,3%	60	6 000	6 000	6 000
28,8%	60	6 000	6 000	6 000
28,7%	60	6 000	6 000	6 000
34,5%	48	1 000	1 000	1 000
39,8%	48	1 000	1 000	1 000

Прогноз: Потребительские кредиты без обеспечения, привлекательны и доступны для клиентов с хорошей кредитной историей и высоким уровнем дохода. Предпочтительны кредиты с фиксированной ставкой.

В 2022 году основное направление исследования PISA – математическая грамотность. Исследование PISA-2021 будет измерять, насколько эффективно образовательные системы стран готовят учащихся к использованию математики во всех аспектах их личной, общественной и профессиональной жизни.

Салтанат ТАШЕТОВА,
старший преподаватель кафедры методики преподавания естественных и гуманитарных дисциплин ФАО «НЦПК «Өрлеу» ИПК ПР по Карагандинской области»

В рамках исследования PISA-2021 будет использоваться следующее определение: математическая грамотность – это способность чело-

века мыслить математически, формулировать, применять и интерпретировать математику для решения задач в разнообразных практических контекстах. Она включает в себя понятия, процедуры и факты, а также инструменты для описания, объяснения и предсказания явлений. Она помогает людям понять роль математики в мире, высказывать хорошо обоснованные суждения и принимать решения, которые должны принимать конструктивные, активные и размышляющие граждане в XXI веке.

Развитие математической грамотности учащихся напрямую связано с развитием навыков смыслового и функционального чтения.

В связи с этим 28 октября 2021 года карагандинский филиал «Өрлеу» провел для учителей математики республиканский вебинар на тему «Осознанное чтение как основа развития математической грамотности».

Цель вебинара – обмен опытом, осмысление самых успешных образовательных практик по формированию и развитию функциональной грамотности школьников.

В своем докладе «Математическая грамотность: развитие смыслового чтения на уроках математики» я сделала акцент на том, что математическая грамотность учащихся напрямую связана с развитием навыков смыслового и функционального чтения.

В свою очередь координатор СШ

им. А.Саттарова с дошкольным мини-центром Ескельдинского района Алматинской области Айгуль Хизирова, выступая с темой «Грамотность чтения как основа развития функциональной грамотности школьников», особое значение придавала формированию логической грамотности. По ее мнению, главной задачей на уроках математики является развитие словесно-логического мышления. Эффективными практиками по формированию математической грамотности учащихся поделилась с коллегами Ризагул Байғанат, учитель математики школы №2 Астраханского района Акмолинской области, рассмотрев способ решения изобретательских и творческих задач по математике.

Свой опыт по развитию финансовой грамотности школьников представила Елена Воронова, учитель математики школы №32 г. Караганды. Она ознакомила с программой элективного курса «Финансовая грамотность».

Заида Казанбаева, учитель математики школы №13 г. Жезказган, ознакомила коллег с результатами исследования о влиянии активных методов обучения на осознанность понимания школьниками текста математической задачи.

Участникам вебинара представилась возможность обсудить проблемы и поделиться опытом по формированию и развитию математической грамотности.

ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Используя инновационные методы и подходы

Современному воспитателю необходимо владеть целым арсеналом педагогических технологий, позволяющих стимулировать познавательную активность и интересы ребенка.

Мы работаем в Центре полиязычного развития и в своей работе применяем инновационные технологии, основной из которых является методика языкового погружения.

В Центре полиязычного развития функционируют кабинеты казахского, русского и английского языков.

В группах создана пред-

метно-развивающая среда.

Большим подспорьем для нас служат интерактивные пособия «Ақылды балапан», «Сиқырлы қалам» для изучения казахского и английского языков.

Мы также стараемся применять здоровьесберегающие технологии в различных видах деятельности. Чтобы дети с удовольствием выполняли утреннюю гимнастику, проводим ее в игровой и тематической форме. Для профилактики усталости в режимные моменты включаем упражнения для глаз, дыхательные упражнения, пальчиковые игры на трех языках.

В учебно-организованной деятельности используем валео-

минутки, физминутки, аудиоминутки, музыкальные физминутки с использованием казахского и английского языков.

На прогулках предлагаем подвижные игры.

Одним из перспективных методов, который мы изучили и стали применять в своей работе, является новая форма работы с детьми – лэпбук. Все собранные в нем предметы двигаются, перемещаются, карточки открываются, каждый предмет можно потрогать, рассмотреть. Работая с лэпбуком, у детей есть возможность закрепить и совершенствовать словарный запас на изучаемых языках, а также мы закрепляем времена года с применением полиязычия, цвета на трех языках, счет на изучаемых языках.

В своей работе мы используем творческо-исследовательские проекты, которые позволяют детям экспериментировать.

Одним из современных методов развития детей дошкольного возраста является технология «Говорящие стены», которую мы активно практикуем в нашей работе. Технология «Волшебные двери» открывает детям мир для изучения фразовой речи на трех языках. Совместно с педагогом дети учатся составлять рассказ о сезонных изменениях в природе или на любую другую лексическую тему.

Нами также рассмотрено множество технологий, направленных на речевое развитие дошкольников. Одной из них является «Карты Проппо» как инновационная техника обучения детей дошкольного возраста творческому рассказыванию.

Дети больше любят и лучше запоминают импровизированные истории, чем заученные тексты. Чтобы научиться правильно и интересно рассказывать, мы познакомили детей с методом сторителлинга, который позволяет разнообразить образовательную деятельность с детьми, обогатить устную речь дошкольников, облегчить процесс запоминания сюжета.

Также активно используется технология сказкотерапии как

способ расширения словаря, и здесь повсеместно используется полиязычие.

Театральное творчество оказывает на детей огромное эмоциональное влияние. Попадая в мир театра и становясь его непосредственным участником, ребенок начинает активно развивать свою память. Ребенок легко запоминает несложные фразы на изучаемых языках.

**Светлана БАЕВА,
Светлана ПОДДУБНАЯ,
Виктория ПЕНЬКОВА,
Ботагоз АУБАКИРОВА,
воспитатели Центра
полиязычного
развития яслей-сада №6
г. Экибастуза
Павлодарской области**

ИНКЛЮЗИВНОЕ ОБУЧЕНИЕ

В центре внимания – «особенные дети»

В общеобразовательной школе №16 г. Костаная инклюзивным обучением в текущем учебном году охвачено 11 учащихся с особыми образовательными потребностями. По данным наших диагностических исследований, эти дети имеют проблемы в развитии восприятия, внимания, памяти, мыслительной деятельности, различную степень речевого недоразвития и сенсорных функций. У таких ребят наблюдается снижение интереса к обучению, повышение утомляемости, низкая мотивация.

**Светлана ИВАНИНА,
учитель-логопед,
педагог-исследователь,
ОШ №16 г. Костанай**

**Айгуль ЕСЕНТЕМИРОВА,
педагог-психолог,
педагог-модератор,
ОШ №16 г. Костанай**

Какие подходы нужно применить к работе с такими «особенными» детьми? Что лежит в основе этих подходов?

Поделитесь своим опытом.

Прежде чем успешно влиять на таких детей, нужно установить с ними доверительные отношения. Такой подход мы называем гуманно-личностным или ин-

дивидуально-центрированным (по психологу К.Роджерсу), где центральным звеном является ученик, нуждающийся в развитии речи, мышления, памяти и других психофизиологических свойств личности.

В реализации гуманистической позиции используем технологии коммуникативного общения, разработанные в сотрудничестве логопедов, психологов и педагогов. Их назначение – изучение особенностей данной категории обучающихся, нормализация осложнений в общении с ними, предотвращение конфликтов, выбор правильного стиля и тона разговора, умение вести продуктивную беседу, консультативное сопровождение родителей в качестве наших союзников.

Особую роль здесь приобретает проявление таких качеств в общении, как понимание детей, их нужд и потребностей, в чуткости, любви и заботе, создание благоприятных условий, способствующих успехам в учебе.

Именно на необходимость проявления таких приоритетных качеств в работе с детьми обращал внимание в своем письменном послании учителям страны министр образования и науки РК Асхат Аймагамбетов. Считаем их наиболее ценными в работе с нашим контингентом учащихся.

В работе с такими детьми стараемся проявлять сердечность и душевное отношение. Доброта является главным мотивом и стимулом в общении с ребенком. Настоящий учитель всегда доброжелателен (М.Монтессори). Уметь понимать и помогать, проявлять заинтересованное, деловое отношение к ученику – наш подход. Чтобы затронуть его чувства, говорим «языком сердца». Действуем и через ро-

дителей: включите сердце! Где нет сердца, никакие средства не сработают.

На своих индивидуальных или групповых занятиях прежде всего уделяем внимание настроению ученика, его самочувствию. Настроение как составная часть здоровья влияет на работоспособность. Подавленное состояние духа подрывает уверенность в достижении успехов. В этих случаях применяем различные приемы одобрения.

Также одним из важнейших подходов в нашей работе с инклюзивными детьми, получающим все большее развитие, является здоровьесберегающий подход, нацеленный на профилактику и поддержание здоровья учащихся в процессе учебно-коррекционных занятий. Использование здоровьесберегающего сопровождения коррекционного процесса открывает перед педагогами приоритетные возможности для успешного обучения.

ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

Білім беру сапасын жақсартудың маңызды құралы

Бүгінде Қазақстан дағдылардың өмір бойы дамуын көрсететін бірнеше халықаралық салыстырмалы зерттеулерге қатысады. Соның ішінде TIMSS зерттеуі де бар. TIMSS мектептегі математикалық және жаратылыстану-ғылыми білім беру сапасы халықаралық мониторингтік зерттеуі – оқу жетістіктерін бағалау жөніндегі халықаралық қауымдастығымен ұйымдастырылған.

Шолпан КАЙРГАЗИНА,
бастауыш сынып мұғалімі,
Павлодар қалалық
білім беру бөлімінің әдіскері

Бұл зерттеу әртүрлі елдердегі бастауыш мектептің 4-сынып оқушылары мен 8-сынып оқушыларының математикалық және жаратылыстану-ғылыми білім деңгейі мен

сапасын салыстыруға мүмкіндік береді. 2015 жылдан бастап жеті жыл бойы Павлодар қаласы білім беру бөлімі әдістемелік кабинетінің басшылығымен «TIMSS» және «PIRLS» бағдарламаларының зерттеулері негізінде түрлі құзыреттілікке бағытталған тапсырмаларды құрастыру бойынша бастауыш сыныптардың шығармашылық топтары жұмыс істейді.

«TIMSS» бағдарламасының зерттеулері негізінде түрлі құзыреттілікке бағытталған тапсырмаларды құрастыру бойынша шығармашылық топтарды құру «TIMSS» халықаралық қауымдастығының материалдары негізінде 4-сынып оқушыларының математикалық және жаратылыстану-ғылыми білімдерінің жетістіктерін бағалау бойынша құрылды. Сондай-ақ PIRLS шығармашылық тобында «Оқушыларды халықаралық PIRLS зерттеуіне дайындау» тақырыбы бойынша тапсырмалар оқушылар-

дың оқу сауаттылығын дамытуға бағытталған.

Шығармашылық топ 1-4 сыныптардан бастап, кіші сынып оқушыларын TIMSS зерттеулеріне дайындау бойынша материалдарды әзірлейді: «Бастауыш сынып оқушыларын PIRLS халықаралық зерттеулеріне дайындау үшін мәтіндер мен тапсырмалар жинағы», «PIRLS оқу сауаттылығын қалыптастыруға арналған Тренажер» жинағы, «TIMSS бағдарламасы шеңберінде практикалық сабақтарды өткізу бойынша әдістемелік құрал», «TIMSS бағдарламасын орындау бойынша практикалық сабақтар», «4-сынып оқушысының жұмыс дәптері» (оқу құралы үш

тілде анотациядан, жұмыс парақтарынан, дескрипторлардан және әрбір парақ бойынша мұғалімге арналған жауаптар банкінен тұрады).

Жұмыс дәптері «TIMSS» бағдарламасын зерттеу негізінде әзірленген және мынадай міндеттерді шешеді: оқушылардың математикалық, жаратылыстану-ғылыми білім мен білік жүйесін берік және саналы меңгеруін қамтамасыз ету, пәнге тұрақты қызығушылықты қалыптастыру, оқушылардың қабілеттерін анықтауды және дамытуды көздейді. Осы зерттеудегі барлық тапсырмалар 6 бөлімге бөлінеді. Математика: мәліметтерді ұсыну, сандар, геометриялық фигуралар және өл-

шемдер. Жаратылыстану блогы: биология, география және астрономия, физикалық ғылымдар.

Оқушының бұл жұмыс дәптерінде «TIMSS» бағдарламасын зерттеу негізінде әр түрлі құзыреттілікке бағытталған тапсырмалар және «TIMSS» халықаралық қауымдастығы материалдарының негізінде жасалған практикалық сабақтар бар. Уақыт тоқтамайды, демек, «TIMSS» және «PIRLS» сияқты білім беру саласындағы халықаралық салыстырмалы зерттеулер де жалғаса бермек. Жаңа кезеңде жаңару және жаңа идеялар арқылы өзінің жарқын болашағын құруға білім берудің бірегей мүмкіндіктері жеткілікті.

МАМАН МІНБЕРІ

Көлік саласындағы инновациялар

Көлік әрқашан елдің экономикалық және саяси өмірінің маңызды саласы. Адамдар техникалық көліктерді ойлап тапқаннан бастап, шапшаң жүруге, биік ұшуға, терең жүзуге талпынды. Көлікті басқарудың тиімділігіне өзгерістер енгізіп, әлемдік экологияны сақтай отырып, қауіпсіздікті қамтамасыз етуге бағытталған сала – Көлік инновациялары.

Көлік инновациялары – бұл жаңа білім, қоғамдық және экологиялық мәселелерді шешуге бағытталған технологияларды жетілдіру, өнімділікті арттыру және көлік жүйесіндегі өндірістік және уақыттық шығындарды азайту. Инновациялық көліктің бағыттары: көлік жүйесінің жүк және жолаушылар тасымалының дамыған технологиялық деңгейіне көшу, оның ішінде «жолаушылар/жүктер – басқару» байламындағы көлік жүйесінің барлық бөлімдерін сауатты автоматтандыру, ақпараттандыру және электронизациялау.

Теміржол көлігіндегі қауіпсіздіктің жоғары деңгейін қамтамасыз ету қазіргі уақытта мемлекеттің және теміржол тасымалдарына жауапты ұйымдардың бірінші кезектегі міндеттерінің бірі болып табылады. Бұл жағдайларды елемеу кірісті азайтады және еңбек өнімділігінің төмендігіне байланысты бәсекеге қабілеттілікті төмендетеді. Тасымалдардың тиімділігін арттыратын және өзіндік құны төмен, жоғары жылдамдықты қозғалысты ұйымдастыруға мүмкіндік беретін экологиялық таза көлік құру басым бағыттардың бірі екені сөзсіз.

Қазіргі уақытта көлікке қызмет көрсету және оны пайдалану саласын-

дағы инновациялық шешімдер мен жетістіктер, жолаушылар және жүк тасымалын жетілдіруге бағытталған бірегей инфрақұрылымдық және техникалық өзгерістер белсенді түрде ілгерілетілуде. Теміржол көлігіндегі инновациялар: теміржол көлігі жүк пен жолаушыларды тасымалдауға арналған басқа көлік жүйелерінің арасында тиімді болып қала береді. Теміржол көлігінің артықшылықтарының ішінде ең бастысы – жүйелілігі, әртүрлі ауа райы жағдайында өткізгіштігі, төмен құны және жоғары жүк көтергіштігі. Теміржол көлігінің негізгі алға қойған мақсаттары: жүк тасымалының үздіксіз логистикасын қамтамасыз ету, қауіпсіздікті қамтамасыз ету және жолаушылар үшін жайлылық, сервистің кең диапазоны, әр түрлі шығындардың ең аз деңгейі болып саналады.

Теміржол саласының басты қазіргі проблемасы – нарықтың жоғары сұраныстарымен салыстырғанда ұсынылатын қызметтер сапасының төмен деңгейі. Теміржол көлігінің инновациялық дамуы осы және одан туындайтын мәселелерді шешуге көмектеседі. Теміржолдарды инновациялық дамытудың негізгі бағыттары: поездық құрам парктерін жаңарту, қатынас жолдарын жөндеу және жаңғырту. Жол шаруашылығын басқарудың, байланыс және ақпарат арналарының құрылымын күшейту. Электрмен жабдықтаудың техникалық объектілерін жаңғырту. Сондай-ақ жылжымалы құрамдарды жөндеу жұмыстарының техникалық базасын дамыту.

Ақсырға ТЛЕПОВА,
Ш.Есенов атындағы Каспий
технологиялар және
инжиниринг университетінің
«Инжиниринг» факультеті
«Энергетика және көлік»
кафедрасының оқытушысы

МАТЕМАТИКА САБАҒЫ

Жаңа ақпараттық технологияны қолданудың рөлі

Егемен еліміздің келешегі үшін дені сау, рухы биік тұлға қалыптастыру – бүгінде өзекті мәселе болып отыр. Бұл күндері мектеп қабырғасында жүрген оқушылар – еліміздің ертеңі, ұлтымыздың болашағы. Баланың ақыл-ойын жүйелеу, қабілеттерін жетілдіру, дәлдікке үйрету, шындыққа тәрбиелеу мақсатында сауаттылыққа баулу – уақыт талабы.

Шығыстың ұлы ойшылы Әбу Насыр әл-Фараби өзінің «Бақыт жолында» атты философиялық шығармасында адамның танымын дамыту арқылы ғана оны бақыт жолына жетуге болатындығына тоқталса, ағартушы ұстаз Ы.Алтынсарин өзінің көптеген еңбектерінде таным әрекетінің негізі – оқу, білім деп тұжырымдайды. Ғылым мен техниканың даму деңгейі әрбір адамға сапалы және терең білімнің, іскерліктің болуын қамтиды.

Оқушының таным белсенділігін кеңейтіп, шығармашылықпен жұмыс істеуін және кеңінен ойлауға қабілетті болуына жағдай жасау қажет. Математиканы оқыту арқылы мәселені талдай білуге, нақтылауға, ұғымдарды анықтауға, ой қорытулар жасауға, дәлелдеуге, тағы басқа қадам сайын логикалық білім беруге тырысамын. Қазіргі заман талабына сай адамдардың мәлімет алмасуына, қарым-қатынасына

ақпараттық-коммуникативтік технологияларды кеңінен қолданып, жылдам дамып келе жатқан кезеңінде ақпараттық қоғамды қалыптастыру қажетті шартқа айналып отыр.

Келешек қоғамның бойында ақпараттық мәдениетті қалыптастыру – қоғамның алдында тұрған ең басты міндет. Осы процесті іске асыруда негізгі құрал – компьютер саналады. Компьютер – білім беру ісіндегі бұрын шешімін таппай келген жаңа, тың дидактикалық мүмкіндіктерді шешуге мүмкіндік беретін зор құрал. Бірақ әлі күнге дейін біз осы зор құралдың шексіз мүмкіндіктерінің оннан бірін де пайдалана алмай отырмыз.

Ақпараттық мәдениет дегеніміз – адамға ақпараттық кеңістіктің қалыптасуына қатысуға және ол кеңістікте еркін бағдарлай алуға ақпараттық өзара іс-әрекетке түсуге мүмкіндік беретін білім деңгейі. Э.Л. Семенюктің пікірі бойынша, «ақпараттық мәдениет – адамның, қоғамның немесе оның бір бөлігінің ақпараттармен жұмыс істеудің барлық түрлері: ақпараттарды алу, өңдеу, жинақтау және осының негізінде сапалы, жаңа ақпаратты құру және практикалық қолдану бойынша жетілу деңгейі».

Өзінше бойынша оқу-әдістемелік электронды кешендер құрып, әдістемелік пәндік Web-сайттар ашып, жалпы компьютерлік желілерді пайдаланамын. Оқушыларға өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын дамыту – баға жетпес құндылықтардың бірі. Жаттығуларды өз бетінше тексеріп, қорытынды

жасай білетін тұлға қалыптастыру мақсатында жаңа технологиялар әдістерін кеңінен қолдану қажет деп білемін. Математика сабағында сыни тұрғыдан әр түрлі стратегияларды, жаңа ақпараттық технологияларды қолдана отырып, өз бетінше жұмыс істеу факторы – есептерді шығара білу, шапшаңдылық, шеберлік дағдыларын ұйымдастыра отырып, оқушылардың құзыреттілігін арттыру арқылы шығармашылықтарын дамытамын.

Оқушының математикадан білімін көтерудің ең басты шарты: оның пәнге деген қызығушылығын арттыру. Мұғалім ретінде үнемі оқушының ойлау белсенділігін арттырып, білімге қызығушылығын тудырып, жаңа сабақ мақсатына жетеді. Ал қызығушылық туғызудың тәсілдері өте көп. Олар: сабақ барысында қолданылатын дидактикалық ойындар, математикалық сайыстар, эстафеталар, олимпиадалар, тіпті жақсы дайындықпен өткізген сабақтар. Дұрыс ұйымдастырылған сабақ оқушының ой-өрісін кеңейтеді, өзіне деген сенімін күшейтеді. Ұстаз қандай әдіс-тәсілді қолдана да, мақсат біреу: оқушыларға тиянақты да сапалы білім беру.

Бауыржан КАСЕН,
Дарынды балаларға
арналған үш тілде
оқытатын әл-Фараби
атындағы арнаулы
гимназиясының
математика
пәнінің мұғалімі,
Алматы облысы,
Қарасай ауданы

ИНФОРМАЦИЯ

Дорогие друзья!

27 ноября 2021 г. в Республике Казахстан при поддержке Министерства просвещения РФ АДПО «Институт непрерывного образования» проведет мероприятие «Делимся опытом, просвещаем, вдохновляем» для выпускников советских и российских вузов в рамках форума «Русский язык как инструмент профессиональной мобильности: традиции и инновации».

На мероприятии состоятся: конференция «Язык – это народ: общекультурный код и преемственность в изучении русского языка», па-

нельная дискуссия «Волонтеры образования», а также лаборатория педагогического мастерства «Время педагогических открытий».

Для участия приглашаются преподаватели и учителя, студенты гуманитарных направлений и все, кто интересуется русским языком и русской культурой.

Вся информация о форуме и регистрация участников на сайте проекта: <http://ino-tula.ru/rus-forum/>

Для участников открыта регистрация: <https://forms.gle/71msCSQFte1V2sWC7>
Ждем встречи с вами!

ӘЛИХАН БӨКЕЙХАНОВ – 155

Азаттық таңын аңсаған
Алаш арысы

Қоғам және мемлекет қайраткері, ғалым, халқымыздың ардақты ұлы Әлихан Бөкейханның биыл 155 жылдық мерейтойы. Бұл біз үшін айтулы мерекелердің бірі. Алаш Орда үкіметінің төрағасы, ұлт көсемі Әлихан Нұрмұхамедұлының мерейтойы биыл ҚР Тәуелсіздігінің 30 жылдығымен тұспа-тұс келіп отыр.

Алаш алыбы Әлихан Нұрмұхамедұлы Бөкейханның еліміздің өткен тарихындағы атқарған ерлік ісі, қалдырған мұралары кейінгі ұрпаққа үлгі-өнеге. «Хан баласында қазақтың қақысы бар еді, тірі болсам, қазаққа қызмет етпей қоймаймын», – деп Әлихан атамның көзі тірісінде айтқанмен, бақилық өмірінде де халыққа мәңгі қызмет етуде. Шынайы сүю – көптің қолынан келе бермейтін ең асыл қасиеттердің бірі десек те болады. Соның ішінде елді, халықты, ұлтты сүю – бұл нағыз биіктік пен шексіз де шынайы махаббаттың белгісі.

Дара тұлға Әлихан Бөкейханов – ұлтқа деген алып-ұшқан шынайы махаббаттың иесі болған еді. Нар тұлғаның жүрегінен лапылдаған сезім мен көзіндегі тек тура жолды көруге арналған жалынды от – бүкіл қазақ жұртшылығының үміт сәулесіне айналған еді. Халыққа жай ғана Әлихан емес, Әлиханның лапылдап жанған жүрегі, сол жүректен шыққан аса ұлы, ыстық махаббаты мен сезімі қызмет еткен-тұғын. Ұлт зиялыларының лидері ретінде ғана танылып қоймай, тарих, этнография, сонымен қоса саясаткер, қоғам қайраткері, публицист ретінде де қызмет етіп, тағы басқа да көп саланың нағыз майталман батыры атанған.

Қазақ тарихында есімі алтын әріптермен ойылып жазылған рухты тұлғамыздан өте көп өнеге-өсиет пен теңіздей шексіз білім мұрасы қалды. Бұл рухани мұра қазақ үшін бәрінен бағалы қазына қоры. Тарихымызда осындай бағалы қазыналарымыздың бары әр қазақтың мақтанш ұраны. Бұл нар тұлғаларымыз халыққа қызмет ету жолын бүкіл өміріне айналдырып, сол жолды толықтай таңдаған еді. Алайда бұл жай өте салатын жол емес еді, бұл шұңқыр мен миллиондаған кедергі тікендерге толы ауыр да азапты жол

болды. Сол азап отында халық үшін күйіп, «халық жауы» атағына да ие болды. Өмірде жалған жаладан асқан ыссы күйік жоқ. Сол күйік пен жалған жаламен өмірден озған алтындарымызға ерқашан мың тағзым. Алайда көзі тірісінде де, бақилық өмірінде де қазынамыздың жүрегінен махаббат оты еш сөнбеген, әлі күнге дейін біз сол отқа жылынып, одан қуат пен жігер ала аламыз, бұл от – біздің тарихи қаруымыз.

Тарихты ұмытқан халық үшін болашақ өте алыс дейді, тарихтан алар қазынамыз өте көп. Кеңес үкіметі үшін «қара тізімдегі» адам болғанымен, бүгінде қазақ үшін «алтын тізімдегі» жүректің төрінен орын алар тұлға. Кеңес үкіметі салдарынан еш себепсіз темір торда отырғанымен, бүгінде қазақтың кең даласында даңқы мен есімі асқақтаған. Өзі темір торда отырса да, жүрегі ешқашан торға қамалмаған, қазақ үшін соққан жүрек. Әлиханның ел қатарлы, көп секілді өмір сүру, тіптен шетелге кетіп жайлы өмір сүруіне де мүмкіндігі болды. Алайда «Алаш туы астында, күн сәнсе де сәнбеуге» ант етіп, не көрсе де халықпен көруге бел буған еді. Елбасы Н.Ә. Назарбаев «Тарих толқынында» атты кітабында Алаш қайраткерлері туралы: «Мемлекет мүддесін ойлаған ұлы қазақтар», – деп әділ бағасын берді. Ел үшін жаны құрбан болып атылды, бұл құрбандық бүкіл ұлт жүрегінен өшпес мәңгі жара, мәңгі өкініш.

Әлихан Бөкейханов – қазақтың тарихта жоғалтқан ең ауқымды қазынасы. Ел үшін мәңгі шебер тұлға. «Ұлтқа қызмет ету білімнен емес, мінезден»: Әлихан Бөкейханұлының жалынды сөздерінің бірі. Шынында қазақ тарихында Әлихан Бөкейхановтай нар тұлға қайта туылар болса, қазақ үшін алынбайтын белес, қамал қалмаушы еді. Әлихандай жүрек пен мінез әр қазақ азаматы мен азаматшасына дарыса, бүкіл қазақ оянар еді. Осындай ұлы зиялыларымыздың ерен еңбегін ұмытпай, олардың бойында болған батырлық, патриоттық қасиеттерін өзіміздің де, өзімізден кейінгі ұрпақтың бойына да сіңіруіміз қажет.

Асхат ТУЛЕНОВ,
№181 ЖББМ оқу ісі
меңгеруші,
тарих пәнінің мұғалімі,
Алматы қаласы,
Алатау ауданы

КРУГЛЫЙ СТОЛ

Коррупция как негативное явление

В Карагандинском техническом университете в формате Zoom прошел региональный круглый стол «Коррупция как негативное явление», посвященный 30-летию независимости РК.

Евгения ИВЛЕВА,
магистр социальных наук, ст. преподаватель кафедры Ассамблеи Казахстана и социально-гуманитарных дисциплин Карагандинского технического университета

Улпан ЖУМАКАНОВА,
магистр гуманитарных наук, ст. преподаватель кафедры Ассамблеи народа Казахстана и социально-гуманитарных дисциплин Карагандинского технического университета

Круглый стол был организован кафедрой Ассамблеи народа Казахстана и социально-гуманитарных дисциплин.

В выступлениях участников круглого стола нашли отражение актуальные вопросы, связанные с различными формами коррупции, особенностями ее проявления в различных сферах жизнедеятельности, причинами и негативными последствиями данного явления.

Так, заместитель директора Департамента молодежной политики Карагандинского технического университета Б.Бушманова отметила, что антикоррупционная культура важна в формировании антикоррупционного мышления и антикоррупционного поведения, необходимых компетенций по анализу причин и условий, способствующих появлению и росту коррупции в современном государстве, а также по выработке предложений по минимизации и искоренению коррупционных проявлений.

Сотрудник управления преемственности Департамента по противодействию коррупции по Карагандинской области А.Сактапберген поблагодарил участников и организаторов круглого стола за возможность обсудить многие вопросы, связанные с формированием комплекса знаний у студентов в коррупционных ситуациях, обеспечивающих поведение в соответствии с правовыми и морально-этическими нормами, стимулированием мотивации антикоррупционного поведения.

Представитель информационно-просветительского штаба по противодействию коррупции, преподаватель Центрально-Казахстанской академии А.Сулейменова, обращаясь к студентам, провела беседу, в ходе которой были обсуждены вопросы профилактики коррупции и минимизации ее негативных последствий, разрешения конфликта

интересов в профессиональной сфере.

Докторант факультета послевузовского образования, майор полиции Г.Онгарова в своем выступлении рассмотрела такие важные вопросы, как процесс антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов, формирование антикоррупционной среды по направлениям: антикоррупционное образование, антикоррупционное просвещение, антикоррупционная пропаганда и антикоррупционная информированность.

Особую значимость проведению данного круглого стола придали активное участие студентов КарТУ, которые в своих выступлениях отметили необходимость формирования у студентов нетерпимого отношения к коррупционному поведению, неприятия всех форм коррупции.

По результатам обсуждения докладов и выступлений участниками были приняты рекомендации и предложения:

- формировать антикоррупционную среду по таким направлениям, как антикоррупционное образование, антикоррупционное просвещение, антикоррупционная пропаганда и антикоррупционная информированность;

- разработать концепцию антикоррупционной культуры научно-педагогических кадров научных и образовательных организаций;

- при реализации антикоррупционных требований, связанных с предотвращением или урегулированием конфликта интересов в научных и образовательных организациях, проводить информационную и разъяснительную работу по антикоррупционному законодательству Республики Казахстан;

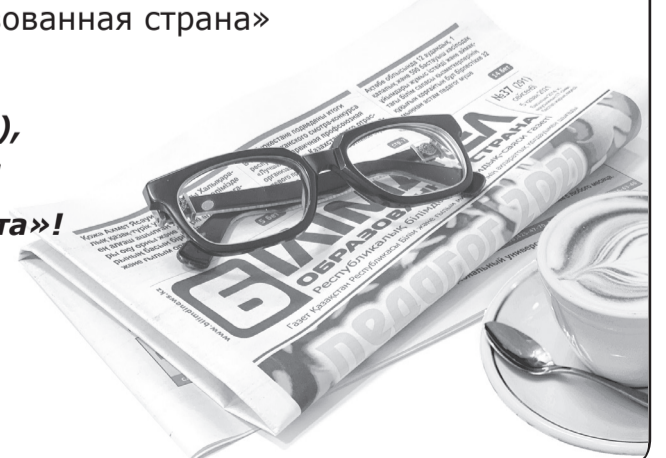
- способствовать формированию у студентов нетерпимого отношения к коррупционному поведению, неприятия всех форм коррупции.

Вниманию подписчиков! Продолжается подписка на 2022 год на газету «Білімді ел – Образованная страна»!

Уважаемые подписчики, читатели!
Идет подписка! Поддержите свою образовательную газету!
Читайте самые свежие новости и аналитику!
Подписная цена на республиканскую образовательную общественно-политическую газету «Білімді ел – Образованная страна» на 2022 год составляет:

**8175,60 тенге – (город),
8382,00 тенге – (село).
Подписка в любом
отделении АО «Казпочта»!**

Почтовый
ИНДЕКС
64603

СЕМИНАРЫ

Научить управлять агрессией и гневом

В рамках реализации проекта «Центр по работе с агрессорами» эксперты провели семинар на тему «Агрессивное поведение и особенности психологического сопровождения в рамках инклюзивного процесса» для педагогического коллектива школы-интерната №2 для детей с особыми потребностями (ДЦП) в г. Алматы.

Основные аспекты семинара были сосредоточены на психологической под-

держке педагогов и родителей. Следует отметить, что у детей с двигательными расстройствами сочетаются и другие психологические и речевые нарушения, которые могут вызвать агрессивное состояние, разные деструктивные эмоциональные переживания. Дети с особыми потребностями проявляют агрессию лишь потому, что не знают других способов выражения своих чувств. Задача взрослого – научить их выходить из конфликтных и агрессивных ситуаций приемлемыми способами. Развивать ребенка с нарушениями необходимо, и главная задача взрослых – раскрыть тот

потенциал, который у него есть, помочь управлять агрессией и гневом.

Также рассмотрели вопросы профилактики риска эмоционального выгорания: родители находятся рядом со своим особым ребенком круглосуточно и сильно устают, так как подчиняют всю жизнь интересам сына или дочери. Иногда у них проявляются агрессивные признаки в поведении, и рекомендуемые техники и приемы являются важным шагом в психическом здоровье детей, педагога и родителей.

Общественный фонд
«Центр поддержки семьи «Жанұя»

ЖАУАПКЕРШІЛІК

Жасөспірім шақтың ерекшеліктері

Өркениетті қоғам үшін қымбат қазына – адам, адамның бостандығы мен өмірі десек, бүгінгі жас ұрпақтың осы қымбат қазынаны бағалай білуі аса маңызды. Сол себепті құқықтық мәдениетті қалыптастырудың маңыздылығы да осыдан басталады.

Жасөспірімдер өздерінің жалпы психофизиологиялық даму ерекшеліктері негізінде, ересектермен салыстырғанда өзге адамдардың ықпалына оңай түседі. Формальды емес топтың «лидері» ересектермен салыстырғанда жасөспірімдерге әлдеқайда көп ықпал етеді. Бұл жағдайда қылмысты болдыртпау әрі оның алдын алу үшін әрбір топтағы «лидер» тұлғасын, оның топ мүшелеріне ықпал ету тәсілдерін және топ мүшелерінің «лидерге» деген қатынасын ескере отырып, дифференцияланған ыңғайда қарау қажет.

Баланың дамуы үлкендерді үнемі таңдандырады әрі қуанышқа бөлейді. Ол бүгін кешегісіне, ал ертең бүгінгісіне ұқсамайды. Мәселен, ілкіде басын жерден көтеретін ол, екі айдан кейін отырып, шымылдырықтармен ойнайды, ал тағы да бірнеше айдан соң тәй-тәй басқан алғашқы қадамдарын көреміз. Бұл қадам әлі сенімсіз, тәлтірек болғанымен, ең маңыздысы оның басталуында. Енді оның алдынан жаңа кең байтақ дүние – бұрын ол ағаш бесіктің тал қоршауының ішінде отырған кезде ойына кіріп те шықпаған жаңа дүние-есігін ашты. Міне, ол түрліше дыбыс-

тар да шығарады. Енді бір-екі айдан соң бөбекке ғана тән былдырды еститін боламыз. Тағы да бірсыпыра күндерден кейін ата-анасының ет-бауырын елжіретіп «ма-ма-ма», «ба-ба-ба» дегенді айтады. Содан соң сәби «мама» деп те, «папа» деп те, «бер» деп те, «ал» деп те айта бастайды. Әлі де сөздік қоры аз болғанмен, бұл жердегі ең бастысы: оның сөйлеуді бастағаны, оның адамзат тілінің бай қазынасына жол ашқаны.

Бұл өзгерістердің бәрі кездейсоқ емес, өзінің себептері бар заңды сипаттағы нәрсе. Даму заңдылықтарын анықтау, оған әсер ететін себептерді іздестіру – балалар психологиясының маңызды бөлігі. Осыған сай баланың жасөспірімдік кезеңдерге өтуі де заңды құбылыс. Осы құбылысты ата-ана да, мұғалім де қабылдай білуі тиіс. Балаға бір кезеңнен екінші кезеңге өту барысында көмек қолын созуы керек. Кішкентай кезінде біз баланың әрбір қылығына қуанып, қолдауды жеткілікті береміз. Нәтижесінде бала тез дамиды. Екінші кезең, жасөспірім шаққа келгенде, баламен санасып қаламыз. «Балам айтқанымыз тыңдамай жүр», «Мен таңдаған киімді кимейді» дегенді айтамыз. Бұл – заңды құбылыс. Осы жасөспірім шақтан өту үшін, керісінше, балаға қолдау білдіруіміз керек. Жеке тұлға ретінде қабылдап, жауапкершілік тізгінін ұстата білу, меніңше, ұтымды болар еді.

Жансая НАРЕНОВА,
«Балдәурен» республикалық оқу-сауықтыру орталығының педагог-психологы,
Алматы облысы,
Қапшағай қаласы

Жазылушылардың есіне! «Білімді ел – Образованная страна» газетіне 2022 жылға жазылу жалғасуда!

Құрметті оқырмандар, жазылушылар! Білім саласынан хабар тарататын басылымдарыңызды қолдаңыздар! Ең соңғы ақпараттар мен сараптамаларды оқыңыздар! «Білімді ел – Образованная страна» республикалық білімділік қоғамдық-саяси газетіне 2022 жылға жазылу бағасы:

8175,60 теңге (қала),
8382,00 теңге (елді мекен).
Жазылу «Қазпошта» АҚ кез келген бөлімшесінде жүргізіледі.

БАҒАСЫ
ӨЗГЕРІССІЗ
ҚАЛДЫ!

Жазылу
ИНДЕКСІ
64603

КӨҢІЛ АЙТУ

«Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлерінің кәсіптік одағы» қоғамдық бірлестігі Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіп-одағының Атырау облыстық ұйымының төрағасы Қылышбай Сүндетұлына әкесі Сүндет Құлжановтың қайтыс болуына байланысты орны толмас қайғысына ортақтасып, көңіл айтады. Марқұмның жатқан жері жайлы, топырағы торқа болсын!

<p>Бас редактор: Ләззат Мақсұтқызы Түркістанова</p>	<p>«Білімді ел – Образованная страна» Республикалық білімділік қоғамдық-саяси газеті. Меншік иесі: «Қазақстандық білім беру газеті» ЖШС. Тіркеу туралы куәлігінің нөмірі №16015-Г Қазақстан Республикасы Инвестиция және даму министрлігінің Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетімен 02.06.2016 жылы берілген. Жазылым индексі 64603.</p>
<p>Шығарушы редактор: Жанет Сүлейменова (жұмыс тел. 8(7172)254 770, ұялы тел. 87015304959 – жарияланымдар үшін) Bilimdinews.kz сайтына қатысты сұрақтар бойынша – 87051094306 Редакция: жұмыс тел. 8(7172)256340, ұялы тел. 87084256340 Дизайн және беттеу: Эрик Муратов</p>	<p>Редакциялық кеңес: Асыллова Б.А., Қазақстан Республикасы Білім және ғылым вице-министрі, Шәмшидинова К.Н., «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Басқарма Төрағасы, Мукашева А.М., Қазақстандық салалық білім және ғылым қызметкерлері кәсіподағының төрайымы, Қадырова Ш.М., «BINOM SCHOOL» басқарушы директоры, Бейсембаев Ғ.Б., Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының президенті, Бимендина А.Т., Берібеков К.К., «Татар» коммерциялық емес АҚ президентінің кеңесшілері, Қожамжарова Д.П., М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің ректоры, Шер Р.П., Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің Балалардың құқықтарын қорғау жөніндегі кеңесшісі, Сәкенова Е.Н., Адамның үйлесімді дамуы ұлттық институтының президенті, Аронова И.П., «Қостанай облысының кәсіптік орталығы» аумақтық кәсіподақтар бірлестігінің төрағасы, Башарова К.К., «Елбасы Академиясы» ҚК Балалар мен жастардың қабілетін анықтау және дамыту орталығының басшысы, Мурзалинова А.Ж., «Өрлеу» БАҰО» АҚ СҚО бойынша филиалының директоры.</p>
<p>Редакция мекен-жайы: ҚР, 010000, Нұр-Сұлтан қ., Қабанбай батыр к-сі, 58 А НҰП 18. E-mail: bilimdi_el@mail.ru</p>	<p>Қолжазбалар рецензияланбайды және қайтарылмайды. Газет жарияланымдарындағы фактілер мен мәліметтердің шынайылығына авторлар жауапты, ал жарнамалар мен хабарландырулар бойынша жауапты тұлғалар – жарнама берушілер. Газет «Астана Интер-Трейддинг» ЖШС баспаханасында басылған, Нұр-Сұлтан қ-сы, Жұбанов к-сі, 24/1.</p> <p>Таралымы: 15 000 дана Тапсырыс: №252 Газет апта сайын сейсенбіде шығады</p>

ТОЛЫҒЫРАҚ

Қазақстандық 30 ауыл мектебі
1 млн теңгеге жабдықталмақ

Қазақстанның шалғайдағы аймақтарындағы алыс әрі ауылды жерлердегі 30 мектебі мәдени және білім беру үрдісін жақсарту үшін құны 1 млн теңгеге қажетті құралдармен жабдықталады. Бұл туралы «Barine Bilim» жобасының аралық қорытындысына арналған баспасөз мәслихаты барысында белгілі болды.

– Шағын гранттар жобасы оқушыларға, ең алдымен, не жетпейтінін мұғалімдердің өз тандауына қалдырады. Бұл айналып келгенде ол гранттың облыстағы білім берудің маңызды проблемаларын шешуде тиімді ете түседі, себебі қаржыландыру материалдық-техникалық базаны ұсыну күйінде бірден мектептерге бағатталады. Біз көп жағымды пікір естиміз. Ұйымдастырушы ретінде бізді кітапхана, спорт залдардың қорын жаңарту немесе кабинеттерді жасылдандыру секілді оқушыларға қызықты кейстердің бары қуантады, – деді «Қоғамдық маңызы бар бастамаларды дамыту орталығы» ЖҚ Төрағасы Ермек Мәжитов.

Жоба бас серіктес «Samruk-Kazyna Trust» әлеуметтік жобаларды дамыту қорының арқасында іске асырылуда. Бастамалар шеңберінде елдегі 10 аймақтан 30

мұғалім іріктеліп алынды. Олардың мектептері 1 млн теңге көлемінде шағын грант алады. Жалпы конкурсқа елдегі 12 аймақтан 56 мұғалім қатысты.

– Бүгінде Қазақстанның төрт өңіріндегі ауылды аймақтарындағы 11 мектеп құны 1 млн теңгеге қажетті құралдармен жабдықталды. Олар: ШҚО, Павлодар, Қарағанды

және Алматы облыстары. Желтоқсанның 10-ына дейін қалған 19 шағын грант басқа қатысушылар арасында өткізіледі, – деп ақпарат таратты «Азаматтық бастамаларды қолдау орталығы» КЕАҚ Басқарма төрағасының орынбасары Баян Әбеннова.

Мектепке керек-жарактың тізімі оқу орындарының жекелеген қажеттілігіне қарай мұғалімдердің және мектеп әкімшілігінің келісімі бойынша құрылған. Көбінесе педагогтер оқу үрдісін ұйымдастыруға арналған қажетті тауарларды сұратады. Олар: ноутбуктер, интерактивті тақталар, принтерлер мен жобалаушылар. Сонымен бірге педагогтер кітапхана қорын толтырып, зертханалық құрылғылар мен спорттық керек-жарактарды сатып алуға ниет білдірген.

Еске сала кетсек, «Barine Bilim» – «National Teacher Prize Kazakhstan» – «Қазақстан мұғалімі» Ұлттық сыйлығы шеңберінде қыркүйекте іске асырыла бастаған жоба. Аталған сыйлық Global Teacher Prize халықаралық сыйлығы шеңберінде Қоғамдық маңызы бар бастамаларды дамыту қорының құрылтайшысы Әлия Назарбаева-

мен бастама ретінде көтерілген. Семей қаласындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің физика пәнінің мұғалімі Асхат Жұмабеков аталған сыйлықтың нұсқасы бойынша әлемдегі ең үздік 50 мұғалімнің қатарына кірді.

«Азаматтық бастамаларды қолдау орталығы» КЕАҚ баспасөз қызметі

Повышать квалификации педагогов вуза

Кокшетауский государственный университет имени Ш.Уалиханова подписал договор о сотрудничестве с онлайн-академией «Ұлттық Ұстаз».

Как отметил ректор Кокшетауского государственного университета имени Ш.Уалиханова Марат Сырлыбаев, в рамках договора команда вуза начала обучение по программе повышения квалификации управленческой команды и педагогов университета, а также консалтинговому сопровождению топ-менеджмента по разработке HR-политики.

Руководитель онлайн-академии Гульмира Курганбаева и GR-директор Жаныл Садваксова провели первую офлайн-сессию, на которой обсудили стратегию вуза на 5 лет, финансовую модель вуза, стратегические направления fundraising,

эффективные пути взаимодействия вуза с бизнес-сообществом, учреждениями дошкольного и среднего образования, стратегическими международными партнерами.

Последующие сессии будут посвящены не менее важным вопросам: HR-политика университета. Современный HR в университете: планирование и отбор, адаптация, мотивация и вовлеченность, обучение и развитие, подготовка кадрового резерва. Оценка и грейдинг ППС.

«Уверен, такой апгрейд позволит университету создать систему управления талантами и развития сотрудников, генерировать новые бизнес-идеи и расширить границы рынка образовательных услуг», – заключил М.Сырлыбаев.

Пресс-служба Кокшетауского государственного университета им. Ш.Уалиханова

